

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ

Szociális Konceptió

2020. JANUÁR 1.

SZENTLŐRINC VÁROS ÖNKORMÁNYZAT

7940 Szentlőrinc Templom tér 8.

Záradék

Szentlőrinc Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2019. december 19-i ülésén elfogadta a 348/2019. (XI. 19.) KT számú határozatával.

1

Hatályba lép 2020. január 1.

Dr. Tóth Sándor jegyző

Tartalomjegyzék

Tartalom

Tartalomjegyzék.....	2
I. Bevezetés.....	3
1. A szolgáltatástervezési koncepció célja.....	3
2. A szolgáltatástervezési koncepció feladata	3
3. A szolgáltatástervezési koncepció célcsoportjai	3
4. Jogszabályi háttér.....	4
II. Helyzetkép	5
1. Szentlőrinc város bemutatása	5
2. A város gazdasági helyzet.....	6
3. A város demográfiai helyzet.....	7
III. Az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzete.....	21
2. Települési támogatások.....	23
A segélyezés alakulása 2016-2018. években.....	24
5. Család és gyermekjóléti szolgáltatás.....	38
IV. A szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatai	42
V. SWOT analízis a szociális ellátások fejlesztéséhez	42
VI. Fenntartói elképzelések.....	43
VII. Ütemterv a szolgáltatások biztosításáról.....	46
VIII. Várt eredmények	46
IX. Összegzés.....	46

I. Bevezetés

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 92.§ (3) bekezdése alapján a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében – jogszabályban meghatározottak szerint – szolgáltatástervezési koncepciót készít.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet (a továbbiakban: SZCSM rendelet) 111/A.§-a előírása szerint a szolgáltatástervezési koncepció tartalmazza különösen:

- a) a lakosság szám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
- c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,
- d) az egyes ellátotti csoportok, így az idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

Az SZCSM rendelet 111/A.§ (5) bekezdése szerint a szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

1. A szolgáltatástervezési koncepció célja

- Elősegíteni az Szt. által szabályozott különböző típusú intézmények magasabb szintű, szükségletekhez igazodó feladatainak ellátását.
- Részletezni azokat a konkrét célkitűzéseket, amelyeket a szociális szolgáltatások biztosítása során az önkormányzat érvényesíteni kíván. Az önkormányzat részére készüljön egy dokumentum, amely átfogó képet nyújt a város ellátási kötelezettségének helyzetéről, a szociális szükségletekről és a rendelkezésre álló lehetőségekről, a szolgáltatások fejlesztésének irányairól és a feladatokról az önkormányzat szabályozási hatáskörében, az ellátási kötelezettség szintjén és intézményi szinten.
- A város minden lakója számára elérhetővé tenni olyan ellátási formákat, amelyek a szociális biztonságot és a minőségi ellátást garantálják.
- Biztosítani azt, hogy a szociális ellátórendszer működése magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak és eredményesen, hatékonyan nyújtson szolgáltatásokat.

2. A szolgáltatástervezési koncepció feladata

- Elősegíteni egy egységes szociális szolgáltató politika kialakítását a városban.
- Információt nyújtani egyéb fejlesztési koncepciók, tervek kidolgozásához.
- Információt biztosítani különböző szolgáltatást igénylők részére és a szolgáltató intézmények, szervezetek számára.
- A szolgáltatástervezési koncepcióban lévő adatok alapján az igényekhez legjobban igazodó szolgáltatási struktúra kialakítása és az aktuális szolgáltatások hatásos és hatékony fejlesztése.

3. A szolgáltatástervezési koncepció célcsoportjai

A szolgáltatástervezési koncepció az alábbi célcsoportok számára határoz meg elsőbbséget:

- A jövedelem nélkül élők, illetve azok, akiknek nincs lehetőségük jövedelemforrás

- létesítésére (pl. a feltételek meglétének hiányában társadalombiztosítási ellátásra nem jogosult idősek, betegek).
- Gyermekeket egyedül nevelők, akik egy jövedelemből, vagy szociálpolitikai ellátásokból tartják fenn családjukat.
 - Nagycsaládosok, ahol az egy főre jutó jövedelem alacsony, a szülők kereső tevékenysége esetén is.
 - Egyedülálló idősek, akik a település sajátosságai alapján általában családi házat tartanak fenn alacsony nyugdíjuktól, és egyéb (egészségügyi) hátrányokkal is küzdenek.
 - Az aktív korú tartós munkanélküliek, akik külső támogatás, segítség nélkül nem, vagy csak nagyon nehezen lesznek újra a munkaerőpiac tagjai.
 - A deviáns viselkedésformát mutatók és családtagjaik.
 - A szociális helyzetük, életvezetési problémáik miatt adósságot felhalmozó családok.
 - A fogyatékkal élők, tartós betegségben szenvedők, akik speciális élethelyzetük miatt speciális ellátásokat igényelnek.
 - Hajléktalanok.

4. Jogsabályi háttér

Magyarország Alaptörvényének XIX. cikke szerint Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult. A szociális biztonságot a rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg. Törvény a szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja. Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény meghatározott keretek között biztosítja a települések igazgatási önállóságát a helyi önkormányzatok kötelező és önként vállalt feladat- és hatásköreit, így a szociális biztonsághoz való jog érvényesítését célzó helyi szociálpolitika kialakítását a szociális ellátásokat illetően.

Az Szt. a települési önkormányzatok lakosságszámának függvényében határozza meg a szociális ellátások minimális szintjét az Alaptörvényben garantált jogok érvényesülése érdekében.

Az Szt.-ben foglalt szociális ellátások csoportosítása:

1) Szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások:

- Időskorúak járadéka,
- Aktív korúak ellátása,
- Ápolási díj,
- Tartós ápolást végzők időskori támogatása,
- Települési támogatás.

2) Természetben nyújtott szociális ellátások:

- Köztemetés,
- Közgyógyellátás,
- Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

2015. március 1. napjától az Szt.-ben jelentős változás következett be, amellyel a kötelezően biztosítandó pénzbeli és természetbeni ellátások többsége a járási hivatal hatáskörébe került. A települési önkormányzat feladat- és hatáskörében a települési támogatás és a köztemetés maradt. Az Szt. rendelkezése szerint a települési önkormányzat a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat

kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére – a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.

3) Szociális alapszolgáltatások

- Falu- és tanyagondnoki szolgáltatás,
- Étkeztetés,
- Házi segítségnyújtás,
- Családsegítés,
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- Közösségi ellátások,
- Támogató szolgáltatás,
- Utcai szociális munka,
- Nappali ellátás.

A szociális alapszolgáltatások megszervezésére a települési önkormányzatok lakosságszámtól függően kötelezettek. Városunkban kötelezően megszervezendő alapszolgáltatások a következők:

- Étkeztetés,
- Házi segítségnyújtás,
- Családsegítés,
- Nappali ellátás.

Szentlőrinc Város Önkormányzata rendeletek alkotásával igyekszik biztosítani a város működését és fejlődését, valamint a közösségi együttélés szabályait. Mindezek érdekében az szociális ellátás szempontjából az alábbi hatályos rendeletet említhetjük:

A szociális ellátásokról szóló 6/2018.(IV.6.) önkormányzati rendelet

A személyes gondoskodás körébe tartozó szociális és gyermekjóléti ellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról 15/2018. (VII.4.) önkormányzati rendelete

II. Helyzetkép

1. Szentlőrinc város bemutatása

Szentlőrinc város Baranya megyében található, a Szentlőrinci járás székhelye. A település Pécestől 20, Szigetvártól 16 kilométerre, a Mecseket a Zselictől elválasztó Bükkösdi-völgy torkolatában fekszik. Közúton a 6-os főúton, vonattal a Budapest-Dombóvár-Pécs vasútvonalon, illetve a Nagykanizsa-Gyékényes-Barcs-Pécs, valamint a Sellye-Szentlőrinc vasútvonalon közelíthető meg. A város területe 2.781 négyzetméter.

Szentlőrinc története egészen az Árpád-korig nyúlik vissza, templomos (keresztes) lovagok rendházáról kapta a nevét. Szentlőrincen a pannon és kelta népek temetkezési szokásait 72 sír őrizte meg, amelyek az akkori strandfürdő építését megelőző ásatások során kerültek felszínre. Szentlőrinc első okleveles említése 1235-ből való (S.Laurency de Wkur). Nevét valószínűleg az Okor folyó mellett alapított templomos keresztes lovagok rendházáról kapta. A templomos rend 1312. évi feloszlása után az ispotályosok (johanniták) tulajdonába került, akik hiteleshelyet is működtettek itt. 1332-től önálló plébánia helyként működött. A mohácsi csatát követő hadfelvonulásoknak gyakran látta kárát a település, többször is felgyújtották. 1550-ben és 1579-ben Szent Lőrinc város a Pécs központú török közigazgatásban központi szerepet töltött be, a szentlőrinci nahie (járás) középpontja volt. A török hódoltság után az uralkodó Breuner Siegfried grófnak, az udvari kamara elnökének adományozta Szentlőrincet és környékét, amely centrális fekvésének köszönhetően uradalmi központtá vált. A XVIII.

század közepétől Eszterházy Miklós herceg birtokainak egyik székhelye lett. Az 1782 és 1785 között lezajlott első magyarországi katonai felmérés adatai szerint ekkoriban az Eszterházy-kastély fallal volt körülvéve.

Szentlőrinc a XVIII. század első évtizedétől uradalmi központ, 1773-tól 1950-ig járási székhely. 1862-től (1950-ig) pedig körjegyzőség működött itt. Ebben az időszakban épültek ki a nagyközség közigazgatási, joghatósági, egészségügyi, kereskedelmi és közoktatási intézményei.

A kedvező földrajzi helyzet, közlekedési viszonyok (1873-ban létesült postahivatala) és a gazdasági-igazgatási szerepkör bővülése a település lakosságának folyamatos gyarapodását idézte elő. 1868-ban a Pécs-Barcs vasútvonal átadásával Szentlőrinc fontos vasúti állomáshellyé vált, majd a Pécs-Budapest fővonal, (1882) majd a Szentlőrinc-Szlatina-Nasici HÉV kiépülésével (1895) csomóponti szerepre tett szert. A kereskedelem a vasútvonalak kiépülése óta (1868-1895 között) jelentős a településen. Személy- és teherforgalma Szentlőrincet kereskedelmi gócponttá emelte.

A település fejlődésében is törést jelentettek a háborús évek, de a XX. sz. elejére a népessége ennek ellenére meghaladta a 2000 főt, majd a második világháborút követő évtized végére 3000 fő fölé emelkedett. A lakosság számának legintenzívebb növekedési periódusa a hetvenes évektől a nagyarányú magánéves építkezéseknek, majd a nyolcvanas évek munkáslakás építési hullámának köszönhetően következett be, ekkor épültek a panellakások. Ennek eredményeként a nagyközség lélekszáma két évtized alatt közel megduplázódott és megközelítette a hétezer főt. A településre költözés intenzitása az utóbbi évtizedben alábbhagyott, a város lakossága a 7 ezer fő alá csökkent. A legutóbbi időszakban minőségi fejlődés tapasztalható a település arculatának alakulásában, a befektetők, vállalkozók érdeklődése, beruházási szándéka tekintetében egyaránt.

Szentlőrinc 1996-ban kapott városi rangot, 2004. januárjától kistérségi, 2013. januárjától járási központtá lépett elő. 2012. január 2-án nyílt meg a település új járóbeteg-szakrendelője, az Eszterházy Egészségközpont. Szentlőrinc nevezetességei közé tartozik a Koncz-Brantner ház, a katolikus templom, az 1718-ban épült, műemléki védelem alatt álló Eszterházy-kastély, a református templom. Testvérvárosai Urbach (Németország) és Sukošan (Horvátország).

A Szentlőrinci járáshoz tartozó települések száma 21. A város hivatala, a Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal 2014. december 31-ig 11 település (Szentlőrinc, Csonkamindszent, Kacsóta, Helesfa, Szabadszentkirály, Gerde, Velény, Pécsbagota, Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin), 2015. január 1-jétől 7 (Szentlőrinc, Csonkamindszent, Kacsóta, Helesfa, Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin) település helyi igazgatási feladatait látja el. A hivatal az építésigazgatási feladat- és hatásköreit 21 település, tehát a teljes járás vonatkozásában látja el.

Szentlőrinc napjainkra nagy vonzerővel bíró közép- és emeltszintű intézményekkel rendelkezik: Szentlőrinci Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Szentlőrinci Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, AM DASzK, Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma, a Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde, Család és Gyermekjóléti Szolgálat, a Szigetvári Rendőrkapitányság Szentlőrinci Rendőrőrs, Eszterházy Egészségközpont, Sportcsarnok, Egészség ház, Művelődési Ház, Könyvtár. Szentlőrinc infrastrukturális és intézményi fejlettségének köszönhetően napjainkra Szentlőrinci Járásban központi szereppel rendelkezik. A környező települések: Bicsérd, Boda, Bükkösd, Cserdi, Csonkamindszent, Dinnyeberki, Gerde, Gyöngyfa, Helesfa, Hetvehely, Kacsóta, Királyegyháza, Okorvölgy, Pécsbagota, Sumony, Szabadszentkirály, Szentdénes, Szentkatalin, Velény, Zók tartozik közvetlen vonzáskörzetébe.

2. A város gazdasági helyzete

A város gazdasága a meglévő adottságokra épülő koncepcionális beruházások tekintetében tud előrelépni, bár az agglomerációs jellegből adódóan a lakosságának nagyobb része nem a helyi gazdaságtól, hanem Pécs gazdasági stabilitásától és foglalkoztatási erejétől függ. Ennek részben az oka, hogy nem a helyi munkáltatói igényeknek megfelelő a diákok továbbtanulása, illetve kevés a helyi munkalehetőség. A város egységes, infrastruktúrával kiépített logisztikai célokra alkalmas

iparterülettel nem rendelkezik, logisztikai kapacitását, termálenergiára építhető gazdasági lehetőségeket (üvegház, hűtőház) nem használja ki. Mindez egyrészt nagyban gátolja a betelepüléseket, helyi vállalkozások továbblépésének esélyeit, másrészt munkahelyektől és bevételektől fosztja meg a várost. A helyi gazdaság további lehetőségeit a megfelelően menedzselt, gazdasági célokat is szolgáló vagyongazdálkodás tudja segíteni, ebben az önkormányzati vagyonton kívül főleg a banki ingatlanok vehetők számításba. A Város gazdasági helyzetét erősíti a tervezet M60-as autópálya, amely Város kedvező közlekedéscélrajzi adottságait tovább fogja javítani.

Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bek. értelmében:
a) jövedelem: - az Szt. (1a) bekezdésben foglalt kivétellel, valamint figyelemmel az (1b)-(1c) bekezdésekben foglaltakra - az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett aa) a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és az adómentes jövedelmet is, és ab) azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni; b) vagyon: ha e törvény másként nem rendelkezik, az a hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek ba) külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy bb) együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű. Az önkormányzat nem rendelkezik pontos adatokkal a lakosság jövedelmi helyzetére vonatkozóan. A lakosság jövedelmi helyzetére elsősorban az adófizetők száma, másodsorban az egy lakosra jutó jövedelem, illetve a segélyezési adatok alapján lehet következtetéseket levonni. A város jövedelmi viszonyainak alakulását alapvetően befolyásolja az adófizetők száma. Szentlőrincen a 100 lakosra jutó adófizetők száma 2012-től folyamatos emelkedést mutat. Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem éves összege a többi területi szinthez hasonlóan növekedett.

A mélyszegénység viszonylag újkeletű jelenség az emberiség történelmében, ezért definiálása elég nehézkes. A mélyszegénység fogalmát a Társadalmi Megújulás Operatív Program (későbbiekben: TÁMOP) „Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért” című pályázati felhívás bizonyos része írja le pontosan. Eszerint: „Azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóvezetési térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.” Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők.

3. A város demográfiai helyzet

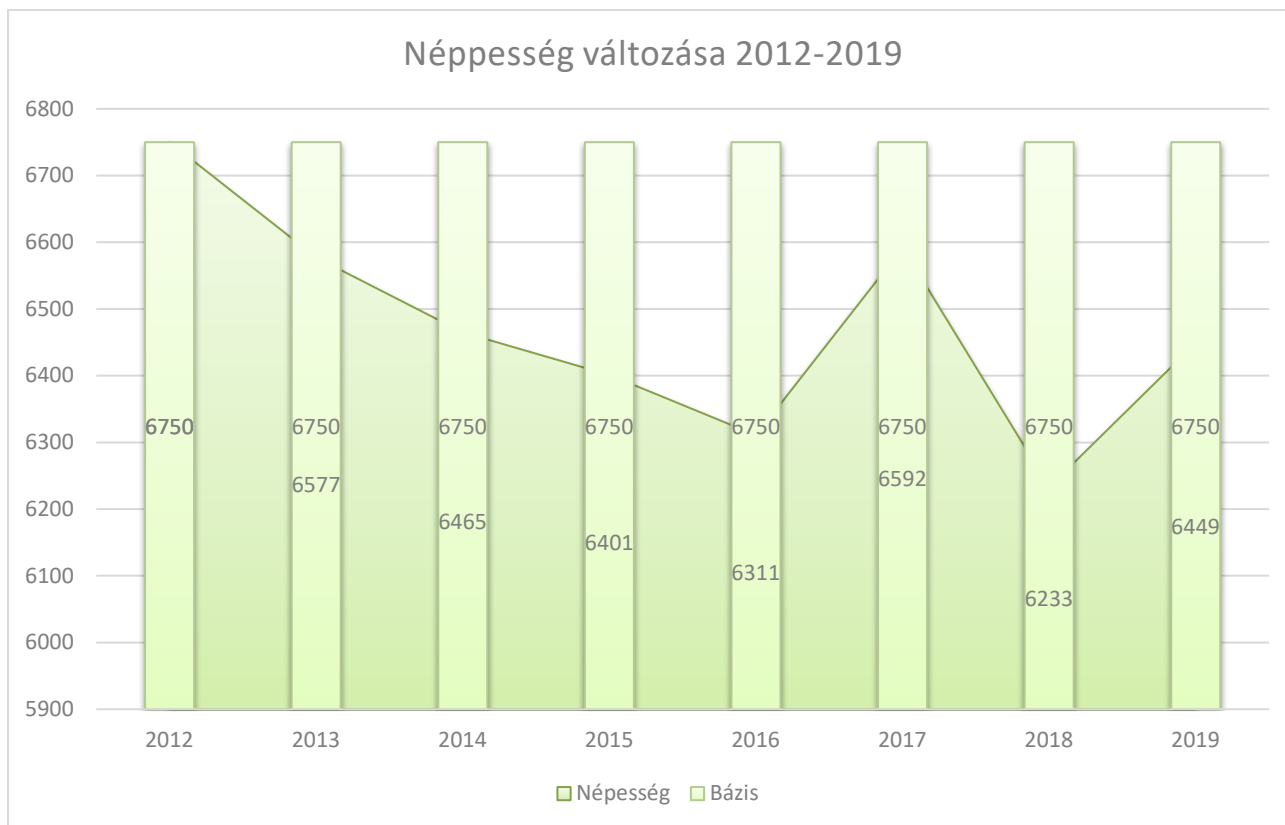
A táblázat adataiból jól látható, hogy a város lakosság száma évről évre 2016-ig folyamatosan csökken, majd 2017-ben ugrásszerű növekedés következett be, majd 2018-ban ismét csökkent, 2019-ben pedig a lakosság száma ismét emelkedett. Az éveken át történő csökkenésnek számtalan oka lehet, de nevesítve szerepeltethetjük, hogy a gazdasági válság hatására csökkent a családok gyermekvállalási hajlandósága, valamint a térség negatív munkahelyteremtő képessége miatt sokan költöznek más nagyvárosok vonzáskörzetébe (pl. Pécsre, Budapestre vagy külföldre.)

Az állandó népesség a szentlőrinci bejelentett lakóhellyel rendelkező személyeket jelenti függetlenül attól, hogy van-e máshol ideiglenes lakóhelyük. Szentlőrinc állandó népességének nemek szerinti megoszlását mutatják az alábbi ábrák. Míg az 1970-es években a lakosság szám 3900 körül mozgott, addig az 1980-as években megugrott majdnem a duplájára. Ennek oka az egykori bányászati vállalat

munkás betelepítési akciója, valamint a MÁV dolgozók Szentlőrinc városába való költözése magyarázta

Lakosság szám alakulása főben 2012-2019. között (KSH adatok)

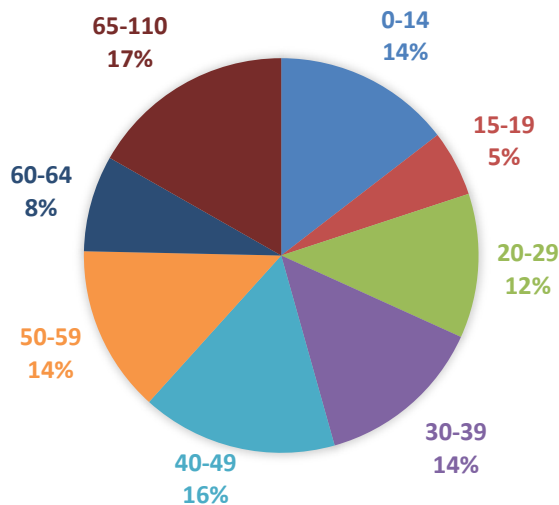
Év	Fő (TS 0101)	Változás
2012	6750	bázis év
2013	6577	97,4%
2014	6465	98,3%
2015	6401	99,0%
2016	6311	98,6%
2017	6592	97,6, %
2018	6233	92,3%
2019	6449	95,5%

(Forrás: TEiR, KSH)

A munkaképes lakosság körében többségben vannak a férfiak, de az idősebb korban ez az előny megszűnik. Ez is igazolja az országos mutatót, hogy a férfiak születéskor várható átlag élettartama rövidebb (72 év), mint a nőké. (78 év)

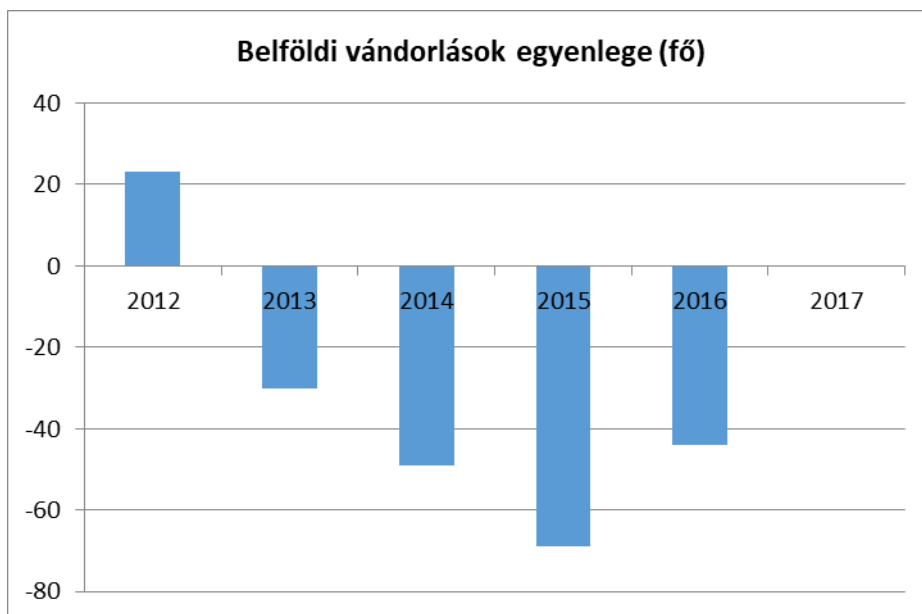
KORSZERKEZET %-OS MEGOSZLÁSBAN 2019.-BEN.

(Forrás: TEiR, KSH)

A 0-14 éves lakosság aránya 2019-ben 14% amely az 2001. évi népszámlálási adatokhoz képest csökkenést mutat, míg a 65 év felettek aránya folyamatos növekedést mutat, 2019-ben a lakosság 17%-t alkotják.

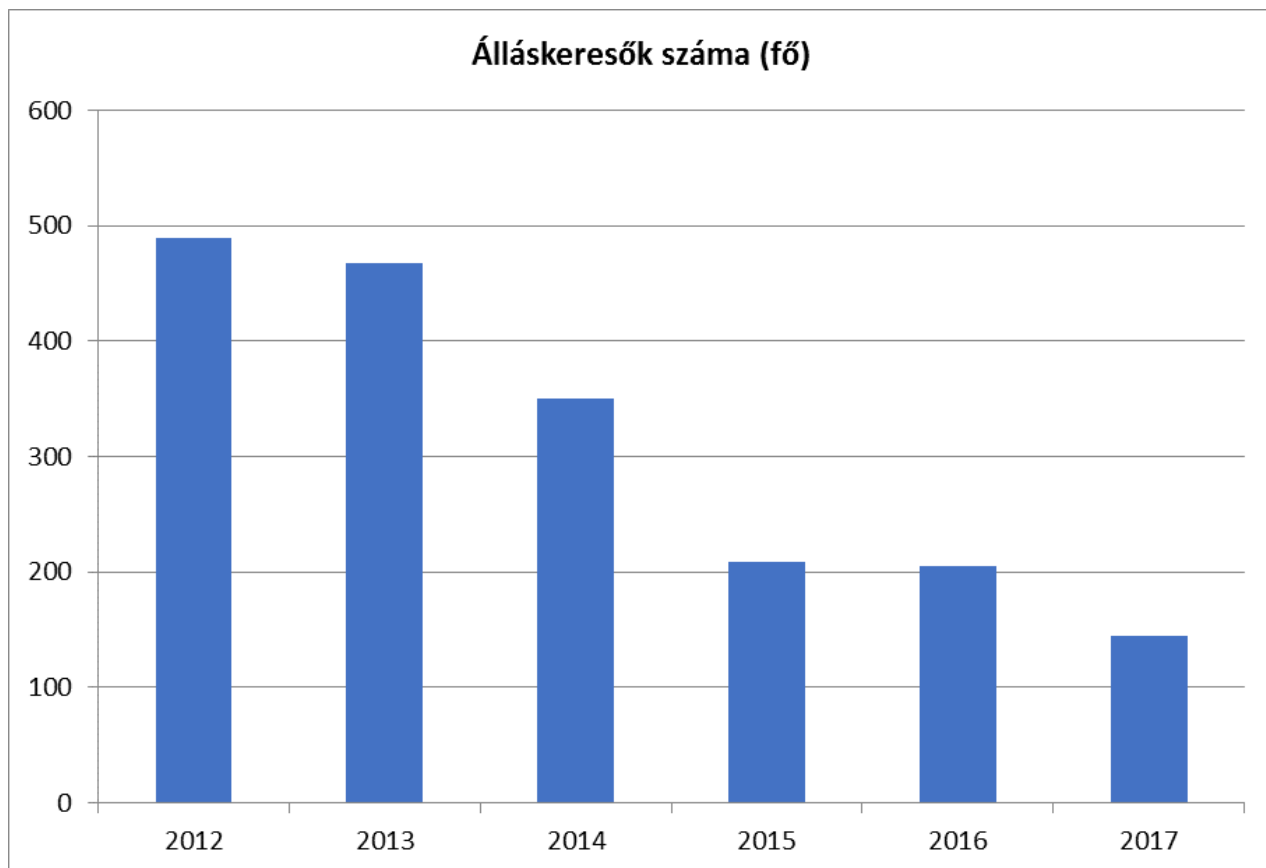
A születések számának 2016 utáni kismértékű növekedése ellenére, a születések alacsony száma, valamint a fiatal lakosság elvándorlása miatt évről évre romlik a város lakosságának korösszetétele. Hosszú távon ez nem csak népességi problémát jelent, hanem azzal a fejleménnyel is szembe kell nézni, hogy a megcsappanó munkaképes korosztályra arányait tekintve egyre több eltartott jut majd a településen.

(Forrás: TEiR, KSH)

A táblázatból látható, hogy 2012-ben még a Szentlőrincre betelepülés m utat emelkedő képet, míg 2013-tól a fokozódó elvándorlás jellemző egészen 2016-ig, amikor az emelkedő tendencia csökkent. Ennek oka, az volt, hogy a megyeszékhelyen és a városban, illetve a vonzáskörzetben kevés volt a munkalehetőség, így sokan kénytelenek voltak elhagyni a települést. Az egyetemista / főiskolás diákok is máshol próbálnak boldogulni, egyre nőtt a külföldi munkát vállalók száma is. Az országosan kedvező

gazdasági folyamatok hatására a munkahelyek száma nőtt amely 2017-től a lakosság fogyásának csökkenését illetve emelkedését eredményezte. A 2016 utáni adatok alapján prognosztizáljuk, hogy a jövőben a város lakosságának fogyási üteme csökken, sőt a javuló gazdasági környezetnek köszönhetően stabilizálódik és kismértékben növekedhet.

(Forrás: TEiR, KSH)

Megállapítható, hogy a tartós munkanélküliek száma a munkanélküliségi ráta csökkenésével egyidejűleg csökken, azonban az országos átlagnál Szentlőrincen némileg magasabb ezen ráta 2014-ig, majd 2015-től javulás tapasztalható az országos átlaghoz képest. Nem kizárt azonban, hogy mindez a kivándorlással is összefüggésben állhat.

Szentlőrinc a megyén belül fiatalos korösszetételű járásközpontnak számít, ám a romló öregedési index, de legfőképpen az elvándorlás miatt csökkenő lakosságszáma következtében népessége mára 7.000 fő alatti. Képzettségi, végzettségi mutatók hasonló városokéhoz képest kicsit kedvezőbbek, a foglalkoztatási mutatók (jövedelmi viszonyokkal együtt) azonban romló tendenciájúak, a lakásállomány megújulása lassú. A városi intézmények közül a jelen infrastrukturális adottságok és a folyamatok az óvoda épületének és az általános iskola kollégiumának felújítását és a szociális intézmények áthelyezését/bővítését igénylik. A 2016. évig tartó népesség fogyás megállt, 2019-ben a népesség a 2014. évi szintre növekedett. A növekedése nem csak az elvándorlási kedv csökkenésének köszönhető, hanem az egyre magasabb számban maradó fiataloknak, akik perspektívát és pozitív jövőképet látnak Szentlőrincen és a város által nyújtott élhető kisvárosi miliőben, illetve a megyeszékhelyhez képest kedvezőbb lakhatási költségekben, még ha sokuk a megyeszékhelyen, vagy más településen is dolgozik. A javuló népességmegtartó és népességvonzó képességnek köszönhetően a lakosság korösszetétele nem romlik. Szentlőrinc a tanulmányaik elvégzése után visszatérő fiatalok számára is vonzó, a letelepedéshez, családalapításhoz tényleges alternatívákat nyújtani tudó település lesz. Az idősek ellátása minőségi és mennyiségi téren is kiszolgálja a helyi és térségi igényeket.

4. Lakáshelyzet

A város településszerkezete történeti folyamatok eredményeként alakult ki. A szerkezeti fejlődését lényegében mindig is a közlekedési kapcsolatai határozták meg. Az alaprajzi terjeszkedés irányát egyedül a vízrajzi viszonyok korlátozzák. A várostól nyugatra húzódó Bükkösdi-patak vizenyős ártere és a dél felé húzódó magas talajvízű területek ma sem alkalmasak építkezésre, ezért a terjeszkedés elsősorban északi és keleti irányú volt az elmúlt másfél évszázadban. Az eltérő természeti és gazdasági adottságokkal rendelkező vidékek találkozásánál kialakult vásározó településen egykor a mecseki, zselici és a síksági települések árukerültek piacra.

A település csak részben hagyományos közigazgatásikulturális- közlekedési centrum, amelynek pozícióját és fejlődését a vasút nagyban segítette. A település mai szerkezetének magját a 1718-ban épült barokk római katolikus templom és a volt Esterházy kastély és közvetlen környezete alkotta. A 18. század végére a település lényegében a Munkácsy Mihály - Erzsébet utcától nyugatra lévő területet foglalta el. A fellendülést, és így a területi növekedést a 19. századi vasútépítés hozta meg. Ezzel a fejlődés délre, a vasútvonal felé, illetve keletre irányult, leginkább a környező falvakból betelepültek igényeit kielégítve. Mai nagyságrendjét az elmúlt 30-35 év alatt érte el, melyben a legnagyobb szerepe az uránbányászathoz kötődő lakásépítési programnak és egy nagyobb létszámú vasutas betelepülési hullámnak volt. A II. világháború utáni kommunista időszak első két évtizedében a magánlakás építés, így a családi ház építése is elutasított volt. Az állam a központilag épített többlakásos házak rendszerét preferálta, melyben nem volt helye a magánkezdeményezéseknek. Az 1961-ben meghirdetett 15 éves lakásépítési terv egymillió lakás felépítését irányozta elő, mely már nem a háborús károk helyreállítását célozta, hanem a népességnövekedésből, ill. az erőltetett iparosításból fakadó katasztrofális lakáshelyzet megoldását. Ekkortól épültek a 4 emeletes a panelházak is.

Az épített környezet évtizedek folyamán sajátosan kialakult része a Szőlőhegy, amely kiterjedt kertgazdálkodási terület, mely a valamikori zártkertek területe. Szőlő- gyümölcsstermesztéssel hasznosított terület a külterület északi részén alakult ki. A szegregáció mellett sajátos térbeli elkülönülést és érdekviszonyokat jelent a jelenleg még csak kis mértékben, eseti jelleggel, de 2001 óta növekedő arányban megfigyelhető szőlőhegyi kiköltözés.

A mai Tarcsapuszta, Tarcsa néven önálló középkori magyar falu a török hódoltság alatt is lakott hely volt. A felszabadító háborúk után elnéptelenedett. A 18. században uradalmi majorság létesült itt magyar lakossággal. 1930-ban 308, 1970-ben 335 lakosa volt a 20. században vesztette el önállóságát és csatolták Szentlőrinchez. A kiépült mezőgazdasági létesítményekkel az egykori Szentlőrinci Állami Gazdaság központja volt. A területen ma is meghatározó a mezőgazdaság jelenléte, egyes telepek most is működnek, és az Ujhelyi Imre Mezőgazdasági

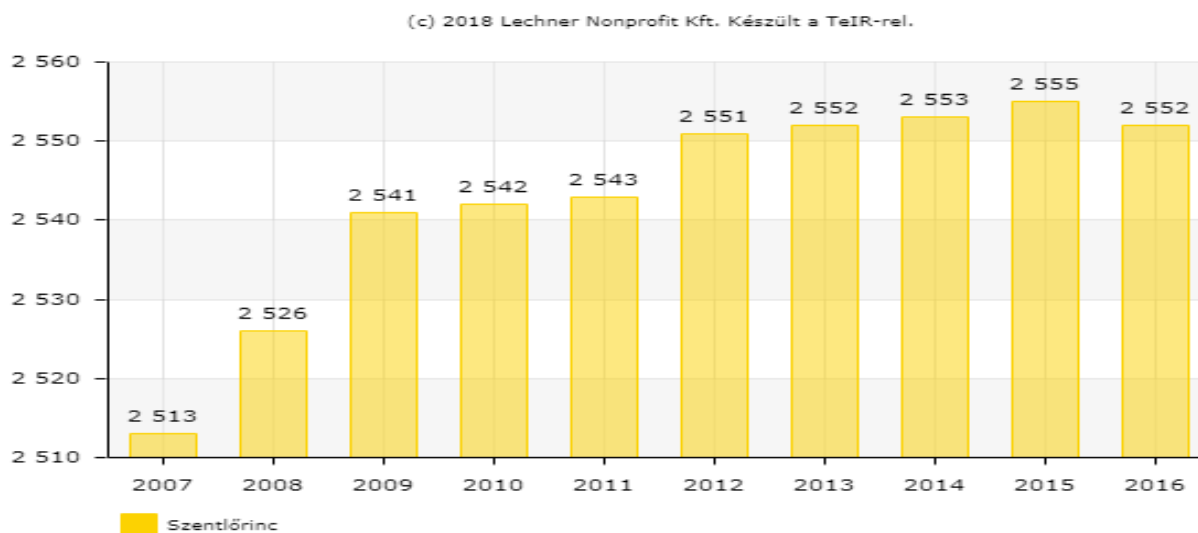
és Közgazdasági Szakközépiskola tangazdasága is itt található. Ellátottsága minimális, kocsmá, kisbolt és focipálya, 15 vállalkozásnak itt van a székhelye (telephelye). Belterületbe nyilvánítása utóbbi időben felmerült. Statisztika szerint 72 lakás található aránylag nagy falusias lakóterületen, lazán beépülve, sok mezőgazdasági célú épülettel, gépteleppel teletűzdelve. Az infrastruktúra hiányos, mert víz, villany ugyan elérhető, de a földgáz- és szennyvízrendszer nem épült ki, közvilágítás hiányos.

Lakhatási körülmények, szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Az önkormányzati törvény (Mötv.) az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás- és helyiséggazdálkodást.

A költségvetési törvény elfogadásával az Országgyűlés 2014. december 15-én a normatív lakásfenntartási támogatás 2015. március 1-jével történő megszüntetéséről döntött. Ezen időponttól túl az önkormányzatok dönthetik el, milyen támogatást folyósítanak a lakhatási problémákkal küzdő háztartásoknak. A település biztosítja a lakásfenntartási hozzájárulást, ami fontos eszköz a lakhatási szegénység által leginkább sújtott emberek problémái kezelésében. A feltételrendszer szigorodott. A támogatást nem készpénzben, hanem az ügyfél által kiválasztott szolgáltatóknak utaljuk. A

legalacsonyabb jövedelmű háztartások esetében a rezsicsökkentés sajnos nem mérsékelte a lakhatási költségeket olyan mértékben, hogy az indokolná a támogatás megszüntetését. Vannak háztartások, ahol előrefizetés mérő van felszerelve, ezzel elkerülhető az adóssághalmozás. A lakosság életminősége számos tényezőtől függ egy településen. Ezek egyike a lakásállomány minősége. A lakások számának alakulása Szentlőrincen az alábbi diagramon látható:

(Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

Szentlőrinc több településrész összevonásával, belterületi határmódosítással növelt területekkel, parcellázással érte el jelenlegi arculatát. Évszázadokon keresztül nem rendelkezett önálló közigazgatással, így nem is jöhetett létre történelmileg kialakult városközpont. Alig egy évszázaddal ezelőtt a középkori templom környéke számított a település központjának. Ma az ófalu, Szentlőrinc történelmi magja a település legtávolabbi déli részén fekszik. Szentlőrinc településközpontja és környéke kertvárosias jellegű. A település nagyrészt családi házas beépítésű, telkes kertvárosias lakóterület. A település régi falumagja a Széchenyi utca mentén húzódik. A mellette lévő tömbökben fésűs beépítésű keskeny és mélyparcellás tömbök találhatók. Az 1980-as években történt telekalakítás során kialakult egy kisvárosias sorházas beépítés. Jellemző a helyenként sűrű, de általában laza családi házas beépítettség. Az Eperjesi út, Batthyány utca és Völgy utca mentén városias jellegű, társasházas beépítésű, kisvárosias lakóterületet találunk. A további lakóterületek egynemű telek és beépítési struktúrát mutatnak, jellemzően 500-800 m²-es lakótelkek, oldalhatáros beépítéssel.

Szentlőrinc zöldfelületi részét a szabadon maradt kisebb közterületi bővületein, terein kialakuló, zöldfelületek alkotják. Jelentősebb, a pihenést szolgáló közparkja a városnak az Ifjúság tér, valamint a Szent Imre tér környéke.

A 2011-es népszámlálási adatok szerint a lakott ingatlanok száma 2397, nem lakott ingatlanok száma 129 db, lakott üdülőként nyilvántartott ingatlanok száma 22 db. A lakóingatlanok száma évről évre nő 2015-ig, majd 3 ingatlannal csökken a mutató. *2016-os adatok szerint a lakások és üdülők felszereltsége alapján hálózati vízvezetékekkel (98%), meleg folyóvízzel (96%) és vízöblítéses WC-vel (96%) magas arányban ellátottak, míg a 2016-os adatok szerint a lakások közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba és közcsatorna-hálózatba bekapcsoltak. A lakásállomány 23,1%-a távfűtéses. Száz lakásra jutó háztartási gázfogyasztók száma az utóbbi években stagnált, és a járás egészét kivéve a többi területi szintnél alacsonyabb értéket mutat. Az ivóvízellátás feladatait, az ivóvízhálózat üzemeltetését, a szennyvízelvezető, valamint a tisztító művek üzemeltetésével kapcsolatos feladatokat a Baranya-Víz Zrt Szigetvári Üzemigazgatósága látja el. A város belterületén kiépült a szennyvízcsatorna-hálózat. Tarcsapusztán nem épült ki a szennyvízcsatorna-hálózat, s földgáz vezetékrendszer.*

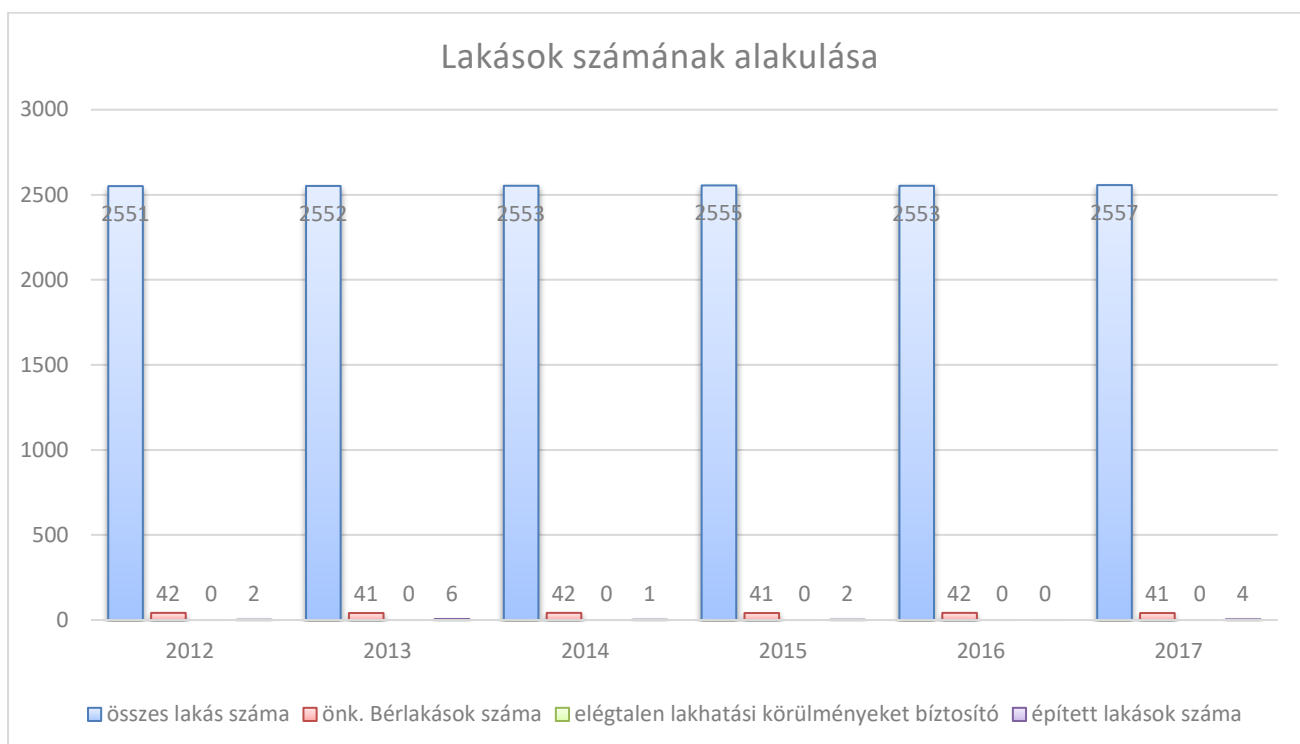
A városban a villamoshálózat kiépített, a közvilágítás részben korszerűsített. A hálózati rendszerekre épülő hőenergia ellátás egyrészt távfűtéssel, másrészt vezetékes földgázzal biztosított. A távfűtésű

rendszer ellátását 2010. végétől geotermikus hő biztosítja. A hulladékgazdálkodási közszolgáltatást a város a közszolgáltatóval kötött hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés útján biztosítja. A település sajátos problémája, hogy a lakosság nagy részében nem alakult ki kötődés, nincs igazi helyi identitás. Ennek legfőbb oka, hogy a 80-as években a panelok építéskor hirtelen zajlott beköltözési boom és ezzel a gyors területi és lakosság szám növekedés megbontotta, felhígította az addigi közösséget.

5. Bérlakás-állomány

Jelenleg 45 db önkormányzati lakás áll a város tulajdonában. Az önkormányzati bérlakások kezelését 2018. február 1-jétől a Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal látja el. A kiürítési feladatot, illetve a szükséges bérleti szerződések megkötésének folyamatát az aljegyző látja el, a bérlakások kezelését (közüzemi szolgáltatókkal kapcsolattartás, bérlakások karbantartása) pedig a városüzemeltetési referens végzi. A bérleti szerződések a Humán Bizottság döntése alapján határozott időre kerülnek bérbeadásra az önkormányzati rendeletben meghatározott bérleti díjon. Az igénylési adataink alapján a 2018 évi lakásvásárlások ellenére, a városban jelentős igény lenne további önkormányzati bérlakásokra.

A bérlakás állomány 45 db (2019) ingatlanból – lakásokból és házakból áll. 2018-ban a város elnyert egy pályázatot, amelynek keretében 12 db önkormányzati lakás felújításra került. A felújítással érintett ingatlanokat ki kellett üríteniük, a lakók egy részének elhelyezéséről gondoskodniuk kellett. (Más részük bérleti szerződése lejárt, amelyet az önkormányzat nem hosszabbított meg) 2018-ban az önkormányzat 3 új ingatlant vásárolt lakásbérleti céllal. Két ingatlan állapota lakhatatlanná vált, az egyik ingatlan lebontása, a másik ingatlan állagmegóvása szükséges.

(Forrás: TeiR)

Címe	Területe (m ²) (épület/udvar)	Jelenlegi funkciója	Állapota
Attila u. 30	57	lakóingatlan	megfelelő
Attila u. 67	49	lakóingatlan	jó
Erzsébet u. 10.	67	lakóingatlan	felújításra szorul
Erzsébet u. 10.	72	lakóingatlan	felújításra szorul
Erzsébet u. 10.	60	lakóingatlan	felújított
Kossuth L. u. 9	48	lakóingatlan	felújított
Madách u. 2/b 1	49	lakóingatlan	felújított
Madách u. 2/b 2	42	lakóingatlan	felújított
Madách u. 2/b 3	30	lakóingatlan	felújított
Madách u. 2/b 4	30	lakóingatlan	megfelelő
Madách u. 2/b 5	37	lakóingatlan	jó
Madách u. 2/b 6	30	lakóingatlan	megfelelő
Madách u. 2/b 7	42	lakóingatlan	felújított
Madách u. 2/b 8	41	lakóingatlan	felújított
Madách u. 2/b 9	41	lakóingatlan	megfelelő
Madách u. 2/b 10	42	lakóingatlan	megfelelő
Madách u. 2/b 11	49	lakóingatlan	megfelelő
Madách u. 2/b 12	42	lakóingatlan	jó
Madách u. 2/b 13	30	lakóingatlan	felújított
Madách u. 2/b 14	30	lakóingatlan	jó
Madách u. 2/b 15	37	lakóingatlan	megfelelő
Madách u. 2/b 16	30	lakóingatlan	megfelelő
Madách u. 2/b 17	42	lakóingatlan	felújított
Madách u. 2/b 18	41	lakóingatlan	megfelelő
Madách u. 2/b 19	41	lakóingatlan	megfelelő
Madách u. 2/b 20	42	lakóingatlan	megfelelő
Megye u. 3 1.a	60	lakóingatlan	lakhatatlan
Megye u. 3 2.a	76	lakóingatlan	felújításra szorul
Megye u. 3 3.a.	28	lakóingatlan	felújított
Megye u. 3. 4.a.	70	lakóingatlan	felújításra szorul
Megye u. 3 5.a	40	lakóingatlan	felújításra szorul
Munkácsy u. 14 1.a	68	lakóingatlan	felújított
Munkácsy u. 14 2.a	66	lakóingatlan	felújított
Munkácsy u. 14 3.a	74	lakóingatlan	felújított
Munkácsy u. 50	25	lakóingatlan	felújításra szorul, eladásra javasolt
Munkácsy u. 9	33	lakóingatlan	felújításra szorul, eladásra javasolt
Munkácsy u. 56.	*	lakóingatlan	lakhatatlan
Hunyadi u. 31	61	lakóingatlan	jó
Pécsi u. 16/a 2.e.8.a	65	lakóingatlan	jó
Március 15 tér 4/b 4.e. 14.a	48	lakóingatlan	jó

b) szociális lakhatás

A szociális lakásokat az önkormányzat által kiírt pályázat alapján lehet igényelni. Sajnos a jelentkezők száma meghaladja a rendelkezésre álló lakások számát. Az érintett lakás kiutalásáról a Humán Bizottság dönt, a szerződéseket a város köti meg.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Sajátos térbeli elkülönülést és érdekvizonyokat jelent a szőlőhegyi részen megfigyelhető folyamat. Szentlőrincen a hegyre kiköltözés oka legtöbb esetben gazdasági. A városi lakás fenntartásának költségeit nem tudja állni a tulajdonos, így azt eladja és jobb híján a szőlőben lévő ingatlanba költözik, és azt bővítet (akár engedély nélkül). A hegyi lakókkal egy sajátos probléma is megjelent a településen és ez a „hegyi bűnözés”. Rendszeressé váltak a nem lakott ingatlanoknál a betörések és lopások, amely komoly konfliktusok forrásai. Mindezek mellett az állandó lakók infrastrukturális hiányosságai előbb-utóbb fejlesztési igényeket jelentenek, amely az övezet átalakulásához, nem kívánt beépüléséhez vezet.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A fent említett két önkormányzati tulajdonban álló ingatlan válik hamarosan lakhatatlanná, a lakók egy része jogcím nélküli lakó. Eddig két hajléktalan személy lakott a városban. Az egyik a Szociális Szolgáltató Központban tudta igénybe venni az alapvető higiéniai szolgáltatásokat, ott tudott étkezni is. A másik személy elvándorolt, majd hivatalos úton értesítést kapott az önkormányzat az elhalálozásáról.

e) lakhatást segítő támogatások

A költségvetési törvény elfogadásával az Országgyűlés 2014. december 15-én a normatív lakásfenntartástámogatás 2015. március 1-jével történő megszüntetéséről döntött. Ezen időponttól túl az önkormányzatok dönthetik el, milyen támogatást folyósítanak a lakhatási problémákkal küzdő háztartásoknak. A település biztosítja a lakásfenntartási hozzájárulást, ami fontos eszköz a lakhatási szegénység által leginkább sújtott emberek problémái kezelésében. A feltételrendszer szigorodott. A támogatást nem készpénzben, hanem az ügyfél által kiválasztott szolgáltatóknak utalják. A legalacsonyabb jövedelmű háztartások esetében ugyanis a rezsicsökkentés sajnos nem mérsékelte a lakhatási költségeket olyan mértékben, hogy az indokolná a támogatás megszüntetését. Vannak háztartások, ahol előrefizetős mérő van felszerelve, ezzel elkerülhető az adóssághalmozás.

Az önkormányzat települési lakásfenntartási támogatást állapított meg önkormányzati rendeletében. A lakásfenntartási támogatásban részesülő háztartások száma drasztikusan csökkent 2015-től, amely a mélyszegénységben élő személyeket sújtja leginkább.

f) eladósodottság

Komoly probléma a családok eladósodása, amit a deviza válság tovább mélyített. Különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős vagy több gyermekes családok kerülnek ilyen helyzetbe. Ezek azok a rétegek, akik elveszíthetik lakásukat, hajléktalanokká válhatnak, fizetés hiányában kikapcsolják náluk a közszolgáltatásokat. A településen megjelent az eladósodottság, ami jellemzően a felvett hitelek törlesztő részletének megemelkedéséből adódik.

Az Otthonvédelmi Akcióterv keretein belül létrehozott Nemzeti Eszközkezelő feladata egy olyan program működtetése, amely a jelzáloghitel-törlesztés miatt súlyosan eladósodott, a gazdasági válság miatt kiszolgáltatott helyzetbe került családok lakhatását hosszú távon biztosítani képes. Az Eszközkezelő a hiteladósok ingatlanát az állam javára megvásárolja, egyben biztosítja a bérlet lehetőségét. A társaság küldetése a fentiekkel összhangban az otthonok és a családok védelme, a gazdasági válság hatásainak tompítása. A Nemzeti Eszközkezelő programja azoknak a hiteladósoknak nyújt segítséget, akik teljesítik a törvényi feltételeket. A NET programhoz csatlakozást mind a deviza, mind a forint alapú jelzálog kölcsön-szerződéssel rendelkező hiteladósok kezdeményezhetik, függetlenül attól, hogy a kölcsön lakásvásárlásra irányul vagy éppen szabad felhasználású. A NET program a leginkább rászoruló hiteladósokon kíván segíteni. A program a három szereplő – hiteladós, hitelező és a Magyar Állam – közös áldozatvállalásán alapul. Ennek keretében: a hiteladós lemond az ingatlan tulajdonjogáról, és bérlőként otthonában maradhat vagy a Magyar Állam megvásárolja a felajánlott ingatlant és a hitelező elengedi a hiteladós fennmaradó tartozását. A Magyar

Állam nevében a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. minden olyan ingatlant megvásárol, amelynek eladásához a hitelező pénzügyi intézmények hozzájárultak. A Nemzeti Eszközkezelő ennek érdekében felveszi a kapcsolatot a hiteladóssal, időpontot egyeztet vele, hogy a lakóingatlant műszakilag felmérje, valamint, hogy megkössék az adásvételi szerződést és bérleti szerződést. Ennek eredményeképp a korábbi hiteladós – mint bérlő – továbbra is az otthonában maradhat. Bérlőként az Eszközkezelőtől határozatlan időtartamra bérlő az ingatlant, melynek használatáért havi bérleti díjat fizet.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A lehatárolás a 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történik. A lehatárolás során a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kiválasztása történik meg, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek. Szegregált lakókörnyezetnek minősül, ahol egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok (főleg etnikai csoportok tagjai) egy adott településrészen elkülönülnek. Mivel jogszabály nem határozza meg a szegregált lakókörnyezet fogalmát, így a szegregátumok felszámolására irányuló EU-s pályázatok meghatározása szerint szegregátumnak nevezzük azokat a földrajzilag egybetartozó és elhatárolható területeket, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon (15-64 éves korosztály) belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot. Azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket.

Mivel Szentlőrinc város járasszékhely, a következő szegregációs mutatók érvényesek rá:

- szegregált terület, amelynél a szegregációs mutató értéke nagyobb egyenlő, mint 35%;
- szegregációval veszélyeztetett terület, amelynél a szegregációs mutató értéke nagyobb egyenlő, mint 30%, de kisebb, mint 35%.

A kormányrendelet azt is meghatározta, hogy szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek azok az egybefüggő területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt.

6. Telepek, szegregátumok helyzete

A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges. Szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A munkaerő-piaci integráció egyik jelentős gátja az alacsony képzettségi szint. A képzési programok kialakításánál figyelembe kell venni a munkanélküliek, a szegregátumban és környékén élők jelenlegi iskolázottsági színvonalát és tanulási potenciálját. A tanulatlan hátrányos helyzetűekre nagy részére jellemző, hogy alacsony presztízsű munka és tanulás közül jobban preferálják a munkát és mivel az egzisztencia/jövő/családtervezés nem jellemző, ezért amennyiben nem kapnak érte juttatást, az oktatásban általában nem vesznek részt. Az önkormányzat támogatási politikájában a helyi lakos diákok segítése a rászoruló diákok szociális étkeztetésén keresztül érvényesül. A Szentlőrinci Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás által működtetett óvoda és bölcsőde az intézmény integrációs programjában lefektetettek szerint próbálja érvényesíteni az integrációs elveket, azaz biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségét, a gyermekek egyéni fejlesztését. Az

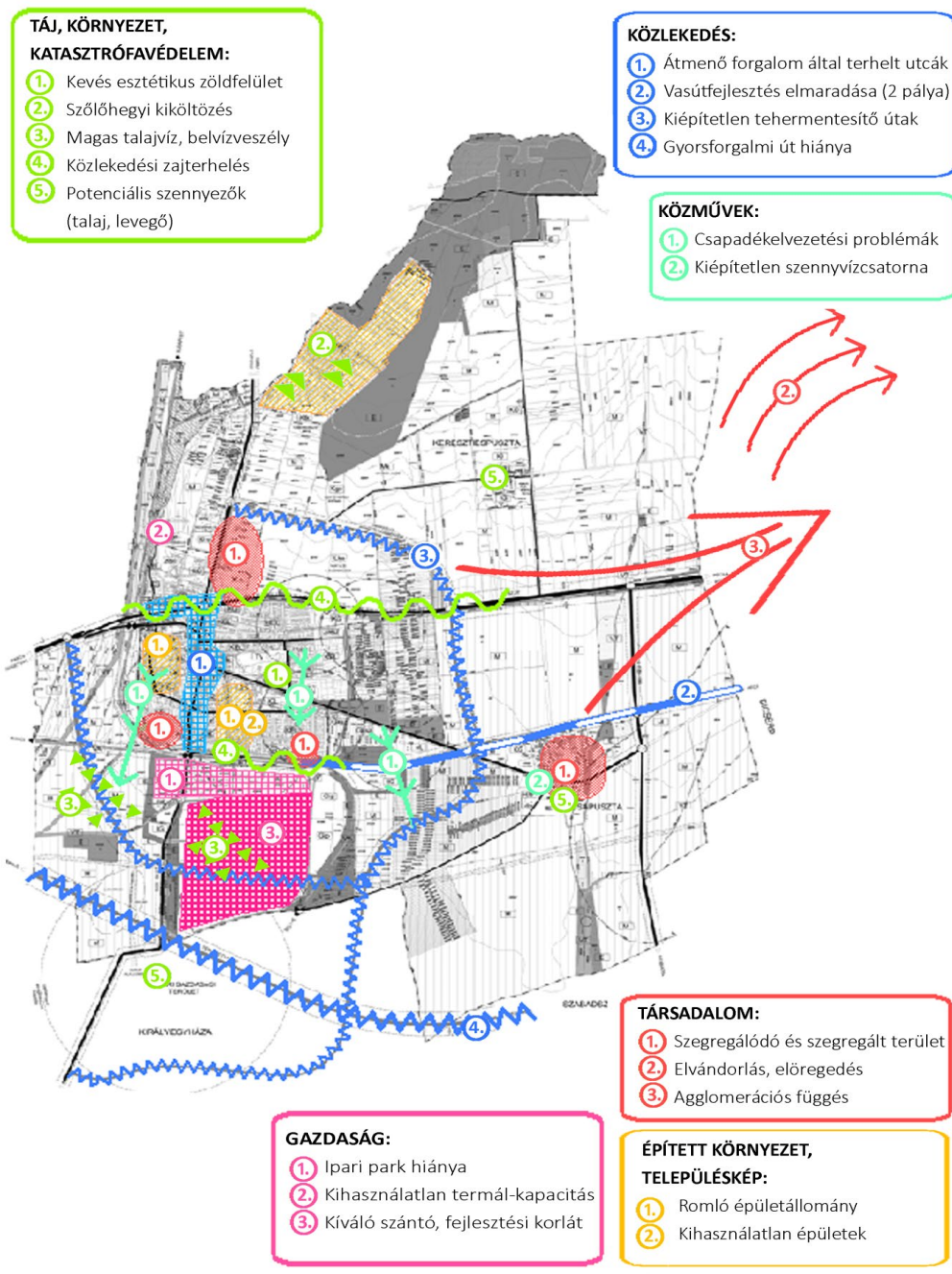
intézmény működési gyakorlata az esélyegyenlőség és szegregációmentesség elvét követi. A KSH szerint a településen szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek is vannak.

Valódi szegregátumok:

- a. Baja utca minkét oldala az Árpád utcáig - Baja utca nyugati oldala az Árpád utcától a Széchenyi utcáig.
- b. Erzsébet utca nyugati oldala az Árpád utcától a vasútig.

Szegregációval veszélyeztetett terület:

— Tarcsapuszta

Probléma térkép (forrás: ITS)

Szegregátum Szentlőrincen

1: Baja utca minkét oldala az Árpád utcáig

A Baja utca nyugati oldala az Árpád utcától a Széchenyi utcáig. Szegregációs mutató értéke (SZMÉ): 43,1% A vizsgált utca a belterület délnyugati sarkában, vasútvonal kanyarodó íve mellett helyezkedik el. A kijelölési adatok alapján 19 lakás van a területen, az érintett lakónépesség száma 77 fő. A korfa a teljes városhoz képest fiatalabb. A gyermekkorúak aránya 6,4%ponttal és az aktív korúak részaránya a városi átlagnál 1,3%ponttal magasabb, ennek megfelelően az időskorúak aránya jóval (7,7%ponttal) a városi érték alatti. A városhoz viszonyítva kirívóan magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a 15 és 59 éves népességen belül (49%), ugyanakkor pozitívum, hogy jelen vannak a 25 éves és idősebbek körében felsőfokú végzettségűek is, igaz a város egészéhez képest kis arányban. Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (68,6%)

- Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (30,2%)
- Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (62,1%)
- Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta) (12,5%)
- Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya) (24,0%).

A területen a közvilágítás megoldott, minden alapinfrastruktúra kiépített ellátott lakások aránya megfelelő, valamint a területen található ingatlanok egy-két rosszabb állapotútól eltekintve helyszíni szemrevételezés során is korszerű képet mutatnak.

A szegregációs mutató mindhárom kijelölt terület közül itt haladja meg a legjobban az alaphatárértéket (8,1%ponttal magasabb annál), azaz az alacsony iskolázottság és a rendszeres munkajövedelem hiánya ezen a területen jelentkezik leginkább.

2. Erzsébet utca nyugati oldala az Árpád utcától a vasútig:

Erzsébet utca nyugati oldala az Árpád utcától a vasútig. Szegregációs mutató: **37,8%** A vizsgált utca az 1. számú szegregátum közelében a Királyegyháza felé vezető út fény- és félsorompós átkelőjénél található. A lakosság (76 fő) itt is fiatalabb a városi átlagnál, azonban ennek mértéke kisebb, mert a gyermekkorúak aránya ugyan itt még magasabb (22,4%), de emellett alacsonyabb az aktív korúak részaránya (59,2), és az időskorúak részaránya (18,4%) csak nem sokkal kevesebb, mint a városi átlag.

A városhoz viszonyítva itt is magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a 15 és 59 éves népességen belül (44,4%), ugyanakkor valamivel több a szegregátum 1-hez képest a 25 éves és idősebbek körében felsőfokú végzettségűek aránya, ennek város egészéhez képesti elmaradása 4,4%pont. A 2011-es adatok alapján a terület lakásállománya 26 db, ebből az alacsony komfort fokozatú lakások száma mindössze 2 db. Az egy lakásra jutó népességszám csupán 3 fő, igaz ez egyszobás lakások aránya (30,4%) magasabb a városi átlagnál, ami szám szerint 8 lakást jelent. A közvilágítás megoldott, minden alapinfrastruktúra kiépített az utcában. Az utca forgalmas, kívülről átlagos benyomást keltő családi házakkal beépített a terület.

A szegregációs mutató alig 2,8%-kal haladja meg az alaphatárértéket, vagyis a meglévő problémák (alacsony iskolázottság és a rendszeres munkajövedelem hiánya) súlyossági foka alacsonyabb, mint az előző esetben.

Szegregációval veszélyeztetett terület- külterület: Tarcsapuszta- SZMÉ: 30.2%

A Pécs úton (5817 sz. összekötő út), Szentlőrinc belterületének határától kb. 1,5 km-re található lakott terület a veszélyeztetett kategóriában, az ottani alsó határt is csak éppen hogy átlépve (30,2%-os szegregációs mutatóval) került kijelölésre. A mai Tarcsapuszta, Tarcsa néven önálló középkori magyar falu a török hódoltság alatt is lakott hely volt. A felszabadító háborúk után elnéptelenedett. A 18. században uradalmi majorság létesült itt magyar lakossággal. 1930-ban 308, 1970-ben 335 lakosa volt a 20. században vesztette el önállóságát és csatolták Szentlőrinchez. A kiépült mezőgazdasági létesítményekkel az egykori Szentlőrinci Állami Gazdaság központja

volt. A területen ma is meghatározó a mezőgazdaság jelenléte, egyes telepek most is működnek, és az Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskola tangazdasága is itt található. Ellátottsága minimális, kocsmá és kisbolt és focipálya, 15 vállalkozásnak itt van a székhelye (telephelye). 2011-es népszámlálás idején összesen 205 fő lakott Tarcsapusztán, ami a teljes lakosság 3,1%-a. A lakosság öregségi mutatója már kedvezőtlen (több az idős, mint a gyermekkorú), de még mindig jobb, mint a városi átlag. Magasan képzett lakos itt is kevés van, a háromból szegregátumból a második helyen áll. Nincsenek olyan markáns etnikai jellegzetességek, mint a másik két helyszínen (nagy számú roma közösség), de a többségében mezőgazdaságból élők az állami gazdaság magánkézbe kerülése és leépülése, gépesítések, technológiaváltások miatt iskolázatlanul és saját életformájukhoz nem illő területeken nehezebben helyezkednek el (igaz, nincs is hova). A foglalkoztatottsági adatok közül itt a legrosszabb a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül. Statisztika szerint 72 lakás található aránylag nagy falusias lakóterületen, lazán beépülve, sok mezőgazdasági célú épülettel, gépteleppel teletűzdelve. Az infrastruktúra hiányos, mert víz, villany ugyan elérhető, de a földgáz- és szennyvízrendszer nem épült ki, közvilágítás hiányos. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya itt a legmagasabb (26,4%, azaz 19 db), és ezek 90%-a olyan lakott lakás, amely egyszobás és a "komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás" kategóriába tartozik.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl.életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

A város saját anyagi forrásaiból szociálisan rászorultak megsegítésére minimális összegeket képes mozgósítani, ezek a források nem elegendők a város bel- és külterületén élő hátrányos helyzetű családok integrációjához szükséges lépések megtételéhez. Országos és uniós forrásokra, civil szervezetek és akár egyházak bevonására is szükség van. Hosszú távon kiemelten kell kezelni a gyermekek szocializációját és oktatását. A felzárkóztatás annál eredményesebb, minél fiatalabb korban kezdődik. Az intézmények igénybevétele alapvetően függ elérhetőségüktől. Egy intézmény (főleg a bölcsőde, óvoda, ált. iskola szintjén) minél jobban elérhető, annál jobban segíti a későbbi integrációt, így az elérhetőség, megközelítésének biztosítása minden szegregátumban élő számára alapvető. A felzárkóztatás/felzárkózás segítése magas humán erőforrás igényű, a személyes kapcsolat és bizalom kialakításának, példamutatásnak nagyon nagy szerepe van. A hátrányos helyzetűekkel foglalkozni komoly megterhelést jelent, ezért a pszichés alkalmasság, attitűd felmérése, továbbá rendszeres szakmai továbbképzés és felkészítés nagyon fontos, mindezek mellett a roma származású szakemberek bevonásának komoly hozadéka van. A hosszú távú elköteleződésre mindenképp szükséges, mert a szakemberek magas fluktuációja a programok szempontjából fontos személyes kapcsolatokat és bizalmat veszélyeztet. A szegregátumok felszámolásához elengedhetetlen a foglalkoztatás bővítése, a munkaerő-piaci integráció elősegítése, képzéseken való részvétel biztosítása. A munkanélküliek egy része a feketegazdaságban dolgozik, ami megnehezíti a közfoglalkoztatásban való részvételt. A BAMKH Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával való együttműködés során a képzések szervezésénél figyelembe kell venni az iskolázottságot, a tanulási készséget, a piacképes végzettség megszerzésének lehetőségét. Célszerű ösztönző támogatást megállapítani.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai
Szegregációval veszélyeztetett terület Tarcsapuszta.

7. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egyén egészségi állapota egyértelműen meghatározza, hogyan tud bekapcsolódni a gazdaságba, részt venni a közösség életében. Az egészség nemcsak a munkavégző képesség szempontjából kulcsfontosságú, hanem a méltóságtelí élethez szükséges képzéshez; azaz az emberi tőke fejlesztéséhez is elengedhetetlen. A hosszabb és egészségesebb élet együtt jár az aktívan töltött évek növekedésével, ami a foglalkoztatás bővülésének feltétele is.

A legfontosabb célkitűzés, hogy a magyar lakosság hosszabb egészségben eltöltött életet tudjon megélni. Ennek egyik fontos tényezője, hogy az egyéni és a közösségi döntéshozatal minden szintjén

válják értéké az egészség.

A káros szenvedélyek (túlzott alkoholfogyasztás, dohányzás, drogfogyasztás stb.) elleni küzdelemben a lakosság aktív támogatására és szimpátiájára építve erősíteni lehet a prevenciót, támogatni kell az igény szerinti regionális és helyi prevenciók rendszerek kialakítását és működtetését. A nevelés, az oktatás iskolai rendszerének és a lakosság felkészítésének fejlesztésével elő lehet segíteni a veszélyhelyzetek megelőzését, esetleges bekövetkezése esetén annak kezelését.

Az egészségi állapot javulásához az egészséges életvitelt támogató természetes és mesterséges környezet, a mozgásgazdag életmódhoz szükséges szakmai és infrastrukturális feltételek megteremtése, az egészséges élelmiszerek, az egészséges életmódhoz szükséges információk, az egyének és közösségek egészségtudatosságának bátorítása, valamint a korszerű egészségügyi szolgáltatások vezetnek.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. §-a előírja, hogy a helyi önkormányzat az egészségügyi szakellátási intézményműködtetési kötelezettségének részeként gondoskodik

- a) a tulajdonában, illetve fenntartásában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató működtetéséről,
- b) a 2013. április 28-án tulajdonában, illetve fenntartásában lévő egészségügyi szolgáltató számára – az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló törvény alapján - megállapított közfinanszírozott szakellátási feladatok ellátásáról,
- c) a tulajdonában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátási feladat ellátására szolgáló vagyonhoz kapcsolódó - az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló törvény alapján a helyi önkormányzat rendelkezési joga alá tartozó szakellátási kapacitással ellátandó - közfinanszírozott egészségügyi szakellátási feladatok ellátásáról.

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében köteles gondoskodni

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását, annak esetleges romlása esetén –lehetőségeihez mérten– saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések megtételét,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai szintekre irányuló
- e) egészségfejlesztési programokban, valamint támogatja az aktívan kezdeményezi azokat.

Az egészségügyi ellátás az átlagos kisvárositól jobbnak mondható.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátás helyben, vállalkozó formában működtetett háziorvosi praxis keretében biztosított. A háziorvosi szolgálatot a Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerve finanszírozza, amely támogatás a lakosságszámtól függő normatív finanszírozásból és a kártyával bejelentkezett betegek utáni teljesítménydíjazásból tevődik össze. A járóbeteg-szakellátás a Szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban, Pécssett és Szigetváron biztosított a lakosság részére. Fekvőbeteg ellátás Pécssett és Szigetváron van. Felnőtt háziorvosi, gyermekorvosi, valamint fogorvosi ellátás vállalkozók által biztosított a településen. 2009. június 25. napján, a térségi önkormányzatok azzal a céllal alapították meg a LŐRINC-MED Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot, hogy a térség

kiemelkedően rossz egészségügyi helyzete javuljon, a magas fokú morbiditási ráta pedig ezáltal csökkenjen. Felek 2012. év novemberében egészségügyi feladatátvállalási szerződést kötöttek az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó sürgősségi betegellátás, a Központi Ügyeleti ellátás biztosítás céljából. A Kft ellátja a központi ügyeleti, a Hospice és az Otthonápolási tevékenységen felül a lakosság egészségi állapotának javítását, a jobb életminőség elősegítését célzó tevékenység elvégzésével, az egészségkárosító környezeti, társadalmi és egyéb hatások elleni fellépéssel, az egészség fejlesztését, betegségek megelőzését, egészségfejlesztési, egészségvédelmi, betegségmegelőzési, gyógyító és orvosi rehabilitációs szolgáltatások működtetésével. A Kft az ellátásokat szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban (7940 Szentlőrinc, Eszterházy u. 1.) biztosítja.

Az egészségi állapotnak meghatározó szerepe van a szociális rászorultság szempontjából. Amikor az egészségügyi ellátórendszer már nem tud további ellátást nyújtani, de az érintett személy – az önellátási képessége részleges vagy teljes hiányában – még segítséget igényel, akkor kerül a szociális ellátórendszerbe.

III. Az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzete

1. Helyzetkép

Szentlőrinc Járásra, így városunkra is jellemző a szociális, mentális problémák fokozott megjelenése. Sok család/egyén került nehéz helyzetbe az elmúlt évek során a munkalehetőségek beszűkülése, a lakosság egy részének alacsony iskolai végzettsége, az infrastruktúrából adódó hátrány okozta munkanélküliség, a munkahelyekre utazás egy kis településről a közlekedés miatt nem egyszerű, és egyéb tényezők mind befolyásolták, befolyásolják a családok/ egyének anyagi helyzetét, amely folyamatosan romlott, kilátástalanná vált. Az ellátandó településeken a szolgálatot igénybevevő lakosság, családok/egyének nagy részének jövedelmét a segélyek, Gyes, Gyet, családi pótlék, esetleg alkalmi munkából származó jövedelem képezi. Az idős, egyedülálló emberek nyugdíja, esetleges bevétele nagyon alacsony.

A szolgáltatást igénybevevőkre jellemző, hogy nehéz anyagi körülmények között élnek, létfenntartási gondokkal küzdenek. A szolgálattal kapcsolatba kerülő családoknak a munkahely hiánya, az ezzel együtt járó anyagi biztonság romlása, a szenvedélybetegségek kialakulása komoly nehézséget jelent. A szolgáltatást igénybe vevők összetett problémákkal küzdenek, a nehézségek halmozottan jelentkeznek. Gyakori a szülők házasságának megromlása és az ebből eredő gyermek elhelyezési és kapcsolattartási nehézségek, továbbá lakhatási gondok, nevelési hiányosságok, családi konfliktusok és magatartási problémák. Az ellátási területeken megfigyelhető a családmódel változása, a házasságkötések számának csökkenése, az élettársi kapcsolatban élők számának emelkedése. Jellemző, hogy a család anyagi nehézségeinek megszüntetését egy újabb gyermek vállalásától reméli, még nagyobb szegénységbe taszítva ezzel magukat és gyermekeiket.

Az ellátottak köre a szociálisan hátrányos helyzetűek, nagycsaládosok, gyermekeiket egyedül nevelő szülők, mentális problémával küzdő szülők és gyermekek, munkanélküliek, halmozott problémával küzdők, veszélyeztetett gyermekek, családok, nevelésből kikerült, devianciákkal küzdő gyermekek, fiatalok és szülők, időskorúak, nyugdíjasok, fogyatékkal élő személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek.

A szolgáltatást nem és életkor tekintetében nagyobb arányban veszik igénybe a nők, mint a férfiak. Elenyésző azon kiskorúak száma, akik önként, szülő nélkül keresik fel szolgálatunkat és kérnek segítséget.

A szolgáltatást igénybe vevők gazdasági aktivitását tekintve nagyrészt inaktív keresők és tartós munkanélküliek.

Családi állapot szerint legtöbben párkapcsolatban, gyermekkel élnek. Több elvált szülő esetén gyakori az anyagi, életviteli, foglalkoztatási problémák előfordulása. Egyedül élőknel jellemző a mentális-lelki problémák előtérbe kerülése.

Iskolai végzettségüket tekintve legmagasabb arányba az alacsony iskolai végzettségűek veszik igénybe a szolgáltatást.

A településen szociális problémákat főképp a munkanélküliség okoz, illetőleg a szenvedélybetegségek gyakori előfordulása.

A szolgálat klienskörében jelentős változás következett be. Míg a korábbi években a klienskör túlnyomó részét az idős és egyedülálló emberek tették ki, mára ez az arány a munkanélküliek felé tolódott el.

A segítségnyújtást igénybevevő családok szűkebb köre a családsegítő szolgáltatások formáit korábban családgondozás nélkül vette igénybe, az eset az első találkozás alkalmával tett intézkedéssel lezárható volt.

Felnőtt munkaképes korú kliensek: Az ellátottak nagy része közfoglalkoztatás keretében dolgozik, illetve alkalmi munkából és a gyermekek után járó támogatásokból tartja fenn magát.

A szociálisan hátrányos helyzetű családok esetében szinte általános sajátosság az alacsony iskolázottság, ami munkaerő-piaci lehetőségüket beszűkíti, ezért az alkalmi munkavállalás vált jellemzővé. A gazdaságban elfoglalt hátrányos helyzetükből következik a közüzemi tartozások felhalmozása, ami gyakran a lakhatási biztonságukat kockáztatja.

Egyedül élő idős emberek: Az ellátási területen egyre nagyobb arányban fordulnak elő az idős, magára hagyott, esetenként tehetetlen kliensek. Jellemző a családi kapcsolatok beszűkülése, esetenként teljes hiánya.

Gyermekek és gyermekes családok: A családok diszfunkcionális működése az iskolában teljesítményzavarok, beilleszkedési problémák, interperszonális kapcsolati problémák és magatartási problémák kialakulását eredményezik. A gondozott gyermekek családjában, nagy számban fordul elő az alacsony iskolázottság, ami a munkaerő-piaci elhelyezkedést jelentős mértékben megnehezíti. A gondozott családok egy részénél általában az egyik szülő közfoglalkoztatásban foglalkoztatott.

Ezen családok gyakran küzdenek megélhetési problémákkal, hisz anyagi helyzetük romló tendenciát mutat, így nagy számban fordul elő a közüzemi díjak fizetésének elmulasztása, nagy összegű hátralék felhalmozása.

A szülők körében előforduló pszichés és szomatikus zavarok befolyásolják nevelési tevékenységüket, mely problémák miatt gyermekeik érzelmi szükségletei hiányt szenvednek, esetenként elhanyagoló, bántalmazó szülői attitűd tapasztalható.

A szolgáltatást igénybevevők kiemelt problémái:

- létminimum alatt élő munkanélküli szülők, illetve személyek, rossz anyagi körülmények,
- elvált szülők problémái,
- nagycsaládosok speciális problémái,
- egyik vagy mindkét szülő krónikus betegsége,
- deviáns viselkedés megléte a családban,
- alkoholizmus, drog, életvezetési problémák,
- alulszocializált körülmények,
- tartós betegség megléte.

Sok család esetén a hátrányos helyzetet előidéző okok halmozottan jelentkeznek:

- **a megélhetési problémák,** a jövedelemnélküliség, alacsony jövedelem a napi működést és életvitelt teszi bizonytalanná, ennek következménye a hátralékok megjelenése a háztartásokban, a különböző fizetési kötelezettségek halasztása, az alapvető szükségletek kielégítésének hiánya.

- **a foglalkoztatással, munkavégzéssel kapcsolatos problémák**, munkahely elvesztése, munkaügyi problémák, elhelyezkedési nehézségek. A munkaerő- piaci elvárásokhoz nem illeszkedő egyéni tudás, végzettség, mobilitás hiánya.
- **a lakhatással kapcsolatos problémák** lakásfenntartási adóságok, lakás-karbantartási gondok. Lakáshoz jutás szűk lehetősége, lakáselvesztés veszélyei jelentkeznek.
- **kapcsolati problémák-mentálhigiénés problémák**, családon belüli és más személyközi kapcsolati konfliktusok, esetleg a kapcsolatok teljes hiánya és az elmagányosodás. A családi kapcsolati nehézségek érintik a kommunikációs zavarokat, az erőszak megjelenését, a bántalmazást, a gyermeknevelési problémákat. Következményeként jellemzően megjelennek az általános beilleszkedési zavarok.

Városunkban a szociális ellátórendszer kiépült, az anyagi és szervezeti feltételek megteremtésével. Az önkormányzat a Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatalon és az Család és Gyermekjóléti Szolgálaton keresztül biztosítja a szociális alapszolgáltatásokat.

2. Települési támogatások

Szentlőrinc Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a szociális ellátásokról szóló 6/2018.(IV.6.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Szoc. rendelet) alapján biztosítja az Szt. 45.§-ában meghatározott települési támogatást.

A Szoc. rendelet szerint települési támogatás keretében nyújtható ellátások:

1.) rendszeres támogatások:

- Települési létfenntartási támogatás,
- Települési lakásfenntartási támogatás
- Települési adósságkezelési támogatás
- Települési gyógyszer-támogatás
- Települési tűzifa támogatás
- Települési élelmiszer támogatás
-

2.) eseti támogatások:

- létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetre,
- települési temetési támogatás,
- krízishelyzet elhárítására,
- Szociális kölcsön

3.) Pályázati formájú támogatások:

- beiskolázási támogatás,
- óvodakezdési támogatás
- oltási támogatás
- születési támogatás
- sport támogatás
- időskorúak települési támogatása

A segélyezés alakulása 2016-2018. években

Támogatás típusa	Támogatásban részesülők száma (esetszám)			Támogatás összege (Ft)		
	2016.	2017.	2018.	2016.	2017.	2018.
Települési támogatás (eseti)	235	229	229	2.371.150	2.973.732	3.918.000
Települési támogatás lakásfenntartási költségekhez	12	12	18	1.407.937	1.027.000	920.000
Települési támogatás gyógyszerköltségekhez	13	8	10	225.000	85.000	131.000

Az adatok alapján jól látható, hogy rászorulóknak száma az eseti támogatások tekintetében stabilizálódott, a támogatási összegek növekedtek a lakásfenntartási költségekhez kapcsolódó támogatottak száma 50 %-al nőtt a támogatások összege azonban csökkent, a 2018-ban bevezetett új eseti támogatások miatt átrendeződés történt a támogatások tekintetében. a gyógyszerköltségekhez nyújtott támogatások esetében a támogatói kör és a támogatás mértéke is arányosan csökkent a 2016. kiindulási évhez viszonyítottan.

3. Személyes gondoskodás formái

Szentlőrinc Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a személyes gondoskodás körébe tartozó szociális és gyermekjóléti ellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról szóló 15/2018. (VII.4.) számú önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Szgt.) rendelkezik a személyes gondoskodás formáiról és igénybevételének feltételeiről.

Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc	
kötelező feladat	önként vállalt feladat
Étkeztetés	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
Házi segítségnyújtás	Ápoló-gondozó idősotthoni bentlakásos ellátás
Családsegítés	Mentálhigiénés ellátás (pszichés gondozás)
Nappali ellátás	

Szentlőrinc Város Önkormányzata a szociális alapszolgáltatásokat az Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc útján látja el. Eredményként könyvelhető el, hogy az önkormányzat a kötelező ellátásokon túl továbbra is biztosítja a lakosság által már megszokott, a szükségletekhez igazodó nem kötelező feladatot.

Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorult személyeknek a napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

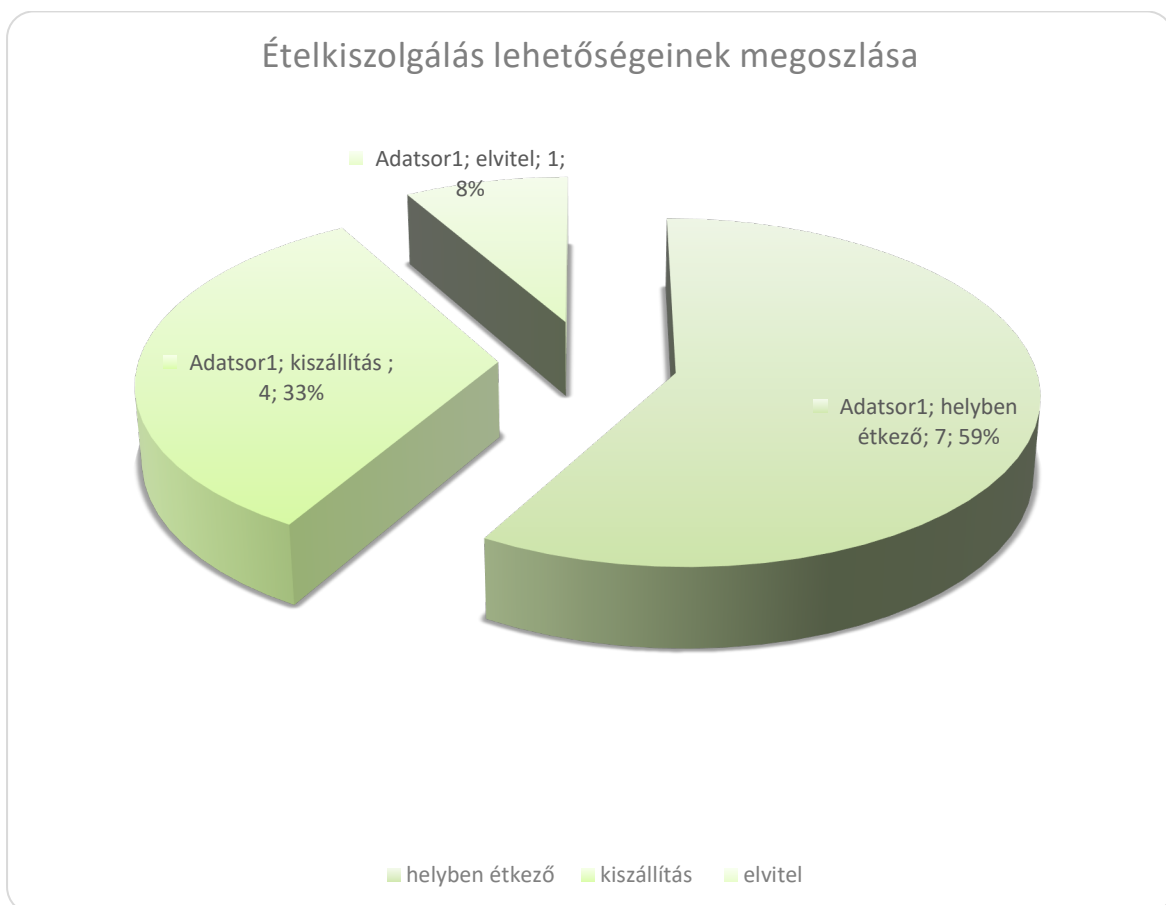
- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- d) szenvedélybetegségük, vagy
- e) hajléktalanságuk miatt.

Ellátás igénybevételi módja:

Az étkeztetést nyújtó szociális szolgáltató intézmény az önkormányzat rendeletében meghatározottak szerint részt vesz a szociális rászorultság megállapításában,- külön jogszabály szerint - előkészíti a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges dokumentációt. Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek alapján megszervezhető az étel

- helyben fogyasztással,
- elvitelének lehetővé tételével,
- lakásra szállításával.

Az ellátottak megoszlását az alábbi diagram mutatja, helyben étkezők száma a legmagasabb.

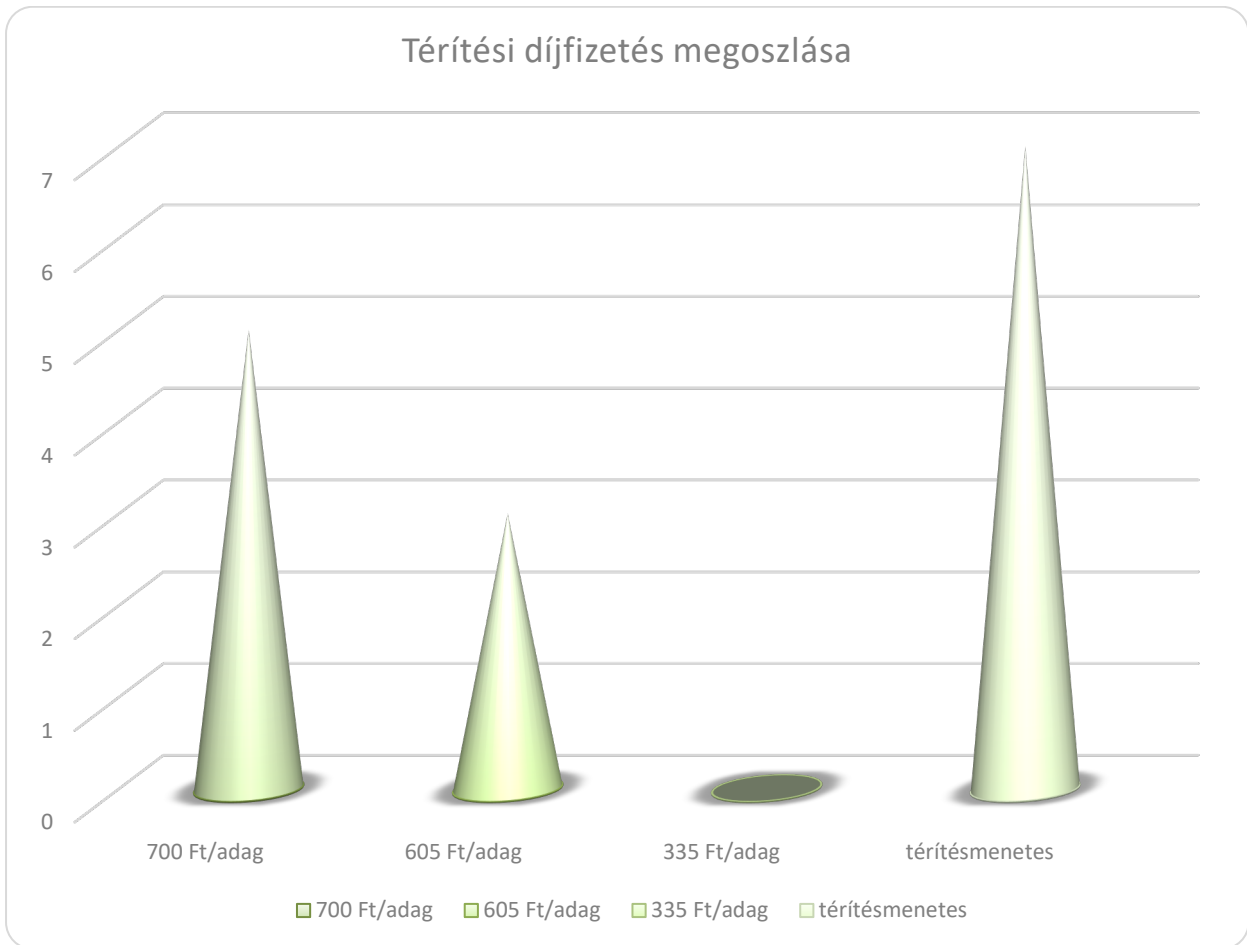

(Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

Az étkeztetés térítésköteles szolgáltatás. A fizetendő intézményi térítési díjat a 3/2018. (II.26.) számú KT. rendelet szabályozza:

Nyugdíj minimum alatti jövedelem esetén:	335 Ft/adag
Nyugdíj minimum 100%-350% közötti jövedelem esetén	605 Ft/adag
Nyugdíj minimum 350%-a feletti jövedelem esetén:	700 Ft/adag
A kiszállítás díja:	50 Ft/alkalom

Demens nappali ellátás esetén az étkezést (jogsabályi előírásnak megfelelően) ingyenesen biztosítjuk az ellátásban résztvevőknek.

(Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

Az étkeztetésben részesülők száma folyamatosan csökken, 2018. évben a szociális étkezők átlagos száma: 9 fő + 7 fő nappali demens ellátott, akik térítésmentesen vehetik igénybe az ellátást.

2010. október 01.-től az Eurest Étteremüzemeltető Kft. szállítja Pécsről a meleg ételt. Évszaknak megfelelő, változatos, két menüsorból tudunk választani. Betegség csoportonként kialakított, többféle diétás ebéd rendelésére van lehetőség. Az étel kiszállítása a vállalkozó feladata.

Demens nappali ellátás esetén az étkezést (jogsabályi előírásnak megfelelően) ingyenesen biztosítjuk az ellátásban résztvevőknek. A 2. számú diagramon láthatjuk a díjfizetés megoszlását.

2019. évben a szociális étkezők átlagos száma: 13 fő + 7 fő nappali demens ellátott, akik térítésmentesen vehetik igénybe az ellátást.

2010. október 01.-től az Eurest Étteremüzemeltető Kft. szállítja Pécsről a meleg ételt. Évszaknak megfelelő, változatos, két menüsorból tudunk választani. Betegségcsoportonként kialakított, többféle diétás ebéd rendelésére van lehetőség. Az étel kiszállítása a vállalkozó feladata.

Az Eurest Kft. Szolgáltatásával évek óta elégedettek vagyunk, a vállalkozás rugalmasan alkalmazkodik idős ellátottjaink speciális igényeihez, életviteléhez.

Közmunka program keretében kaptunk segítséget a fenntartó részéről az ételek lakásra szállításához, valamint az ételhordók rendszeres tisztításához és fertőtlenítéséhez. A segítséget megköszönve, a továbbiakban is számítunk rá, hiszen ez megkönnyíti a szolgáltatás biztosításának folytonosságát.

Az Eurest Kft. Szolgáltatásával évek óta elégedettek vagyunk, a vállalkozás rugalmasan alkalmazkodik idős ellátottjaink speciális igényeihez, életviteléhez.

Közmunka program keretében kaptunk segítséget a fenntartó részéről az ételek lakásra szállításához, valamint az ételhordók rendszeres tisztításához és fertőtlenítéséhez. A segítséget megköszönve, a továbbiakban is számítunk rá, hiszen ez megkönnyíti, hogy a szolgáltatásban résztvevő idősek időben megkapják a meleg ételt.

Házi segítségnyújtás

Célja gondoskodni

- azokról az időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak,
- azokról a pszichiátriai betegekről, fogyatékos személyekről valamint szenvedélybetegekről, akik állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek,
- azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről, akik ezt az ellátási formát igénylik,
- azokról a személyekről, akik a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetükbe történő visszailleszkedés céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához.

Segítséget nyújtani ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete

- saját környezetében,
- életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően,
- meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen.

A házi segítségnyújtás feladata, hogy az előzetesen elvégzett gondozási szükségletvizsgálat értékelését követően személyi gondozás vagy szociális segítség keretében végezzük el a jogosult igénylő lakóhelyén a következő szolgáltatásokat:

- az alapvető gondozási, ápolási feladatok,
- az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénés körülményeinek megtartásában való közreműködés,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtás.

Ellátás igénybevételi módja:

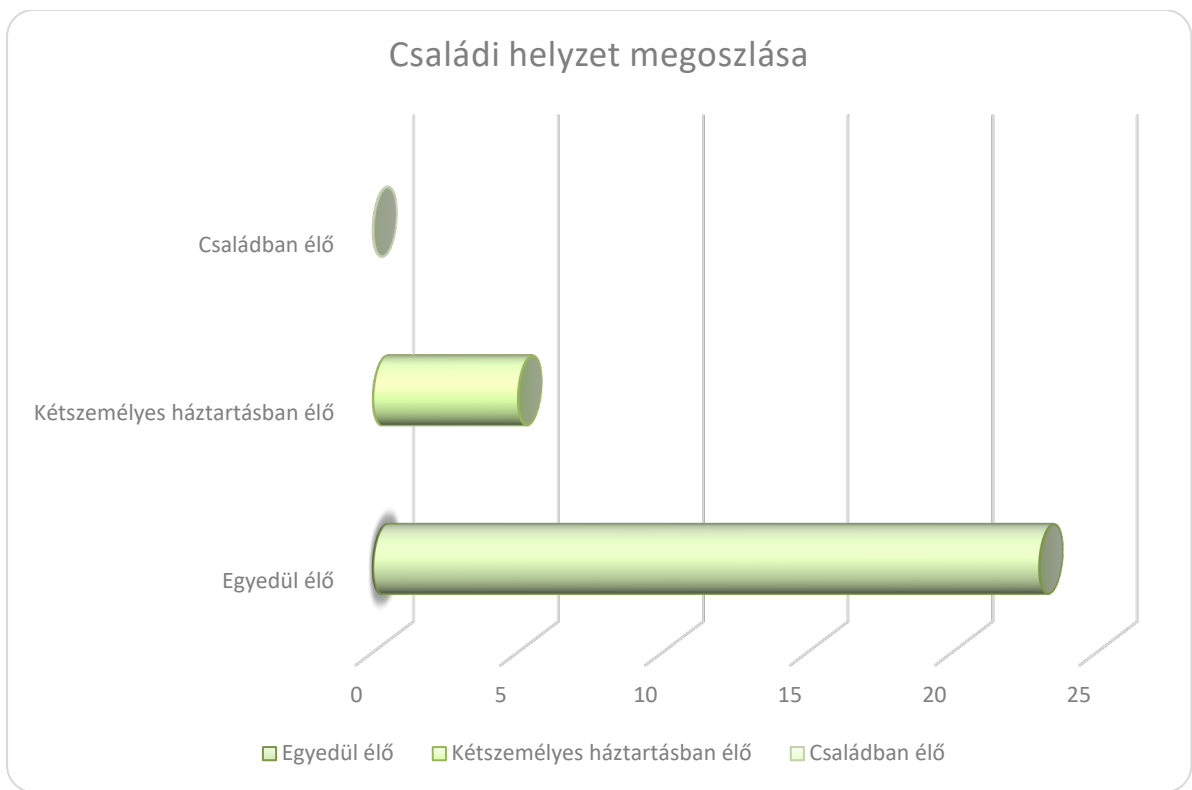
Az idős vagy hozzátartozójának kérelme alapján az ellátás megkezdése előtt gondozási szükségletfelmérést végzünk.

Az intézményvezető a gondozási szükségletet jogszabályban meghatározottak szerint megvizsgálja, a kapott pontszám alapján 0-III. fokozatba besorolja és megállapítja a jogosultságot.

A szolgáltatást térítésmentesen biztosítjuk az arra jogosult ellátottaknak.

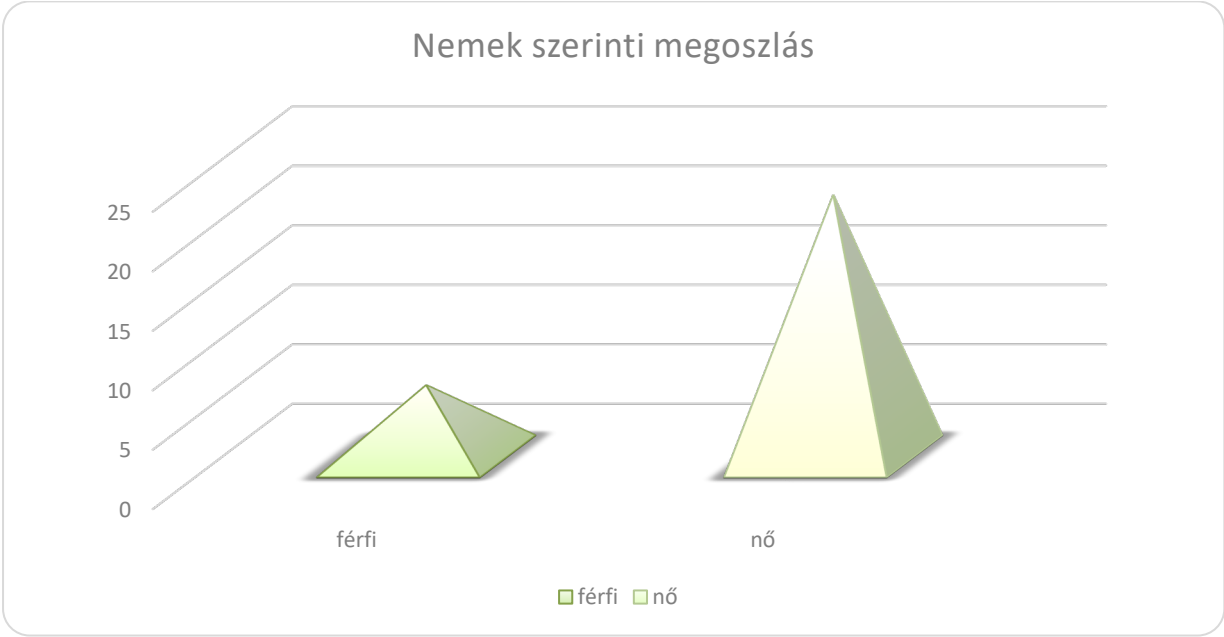
A város területén 2 fő szociális gondozó- és ápoló végzettséggel rendelkező kolléganő látja el a feladatot. Az ellátottak többsége egyedül élő vagy idős házaspár, a segítségnyújtás megkönnyíti napi életvitelüket. Nemcsak az ellátottnak, hanem a hozzátartozóknak is nagy segítséget jelent a házi gondozás. A családtagok tudják, hogy egyedül élő, idős, beteg hozzátartozójuk szakszerű segítséget kap, valaki figyel rájuk.

A következő diagram az ellátottak megoszlását ábrázolja a családi helyzetet figyelembe véve.

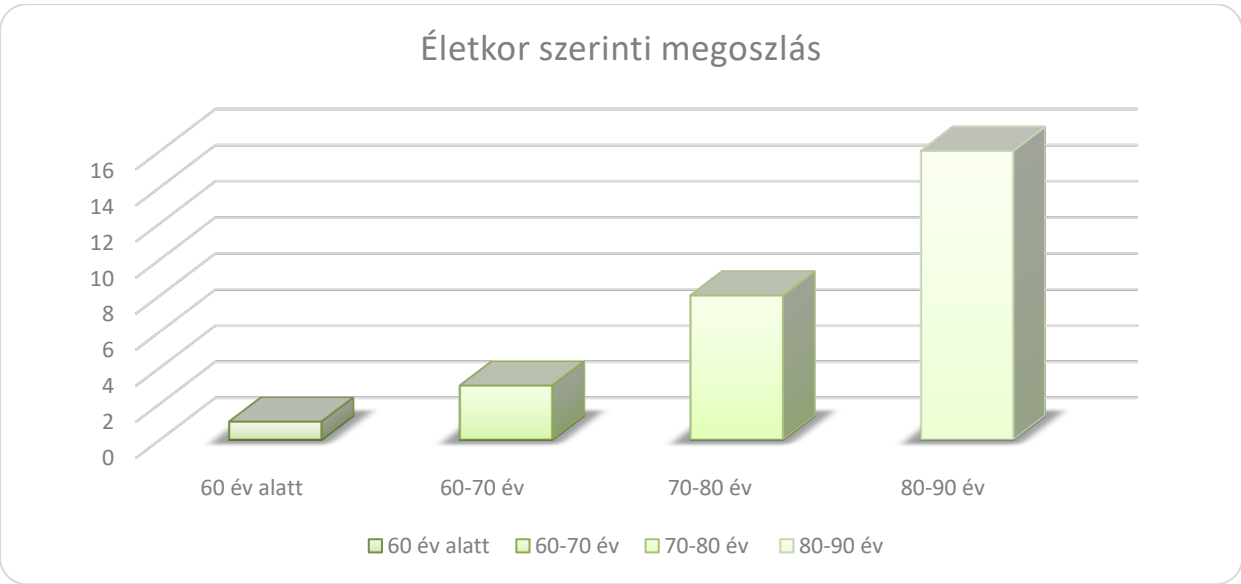
(Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

A gondozottak nemek szerinti megoszlását az alábbi diagram mutatja.

(Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

Az ellátottak életkor szerinti megoszlását az 5. számú diagram ábrázolja.

(Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

Szentlőrinc településen dolgozó munkatársaink napi nyolc órában, (hétfőtől péntekig) biztosítják a településen, állapotukkal arányosan az önálló életvitelhez szükséges segítségnyújtást. A szolgáltatás tartalmát ellátási megállapodásban rögzítjük, melyek Szentlőrinc településen a következők:

- környezeti és személyi higiéné,
- ruházatuk tisztán és rendben tartása,
- szükséges élelmiszerek beszerzése,
- házi orvossal való kapcsolattartás,

- gyógyszerek felírása és kiváltása, gyógyszerek kiosztása, gyógyszerek bevételére való gondos odafigyelés, vérnyomásmérés,
- mentális gondozás keretében beszélgetés, felolvasás,
- hivatalos ügyintézés.

Az ellátási feladatokat a gondozónő gondozási naplójában rögzíti. A gondozási naplójában külön fel kell tüntetni az ellátott otthonában végzett feladatokat és egyéb feladatvégzést (mindent, amit nem a lakáson, de az ellátott érdekében végez), óra-perc pontossággal, amit az ellátott aláírásával igazol, majd a hónap végén leadja a vezető gondozó részére a jelenléti ívvel együtt, és ez alapján számoljuk ki a gondozásra fordított időt, melynek egyeznie kell a gondozónő ledolgozott óráival.

A gondozónő jelzései és az ellátottaktól/hozzátartozóktól kapott információk azt jelzik vissza, hogy ellátottjaink elégedettek a házi segítségnyújtással, bizalommal és szeretettel fordulnak munkatársaink felé.

A területen dolgozó gondozónők legjobb tudásuknak és szakértelmüknek megfelelően a vezető gondozó és intézményvezető támogatásával, segítségével végzik munkájukat, így segítve elő, hogy az ellátottak minél tovább maradhassanak saját környezetükben, megszokott életminőség megtartása mellett.

Jelzőrendszeres házisegítségnyújtás

A saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízis helyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás I/2000 SZCSM rendelet alapján segít fenntartani a biztonságos életvitel feltételeit, krízishelyzetben gyors megjelenést és segítségnyújtást biztosít a kistélepelepeken élőknél is. Segélyhívás esetén a probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételével, egészségügyi, szociális alap- vagy szakellátás kezdeményezésével.

Jelenleg a településen 27 db jelzőkészülék van felszerelve, az ellátottak mindegyike szociálisan rászoruló. A készülékek többsége a 2012. évtől lett kihelyezve, 2011. év végén mindössze 4 fő rendelkezett jelzőkészülékkel a városban. Szentlőrincről riasztás az előző évben 7 alkalommal érkezett. Volt köztük téves riasztás, de volt olyan, amikor komoly probléma (elesés, rosszullet) esetén tudtunk azonnali segítséget nyújtani.

A szolgáltatást térítésmentesen biztosítjuk az arra jogosult ellátottaknak.

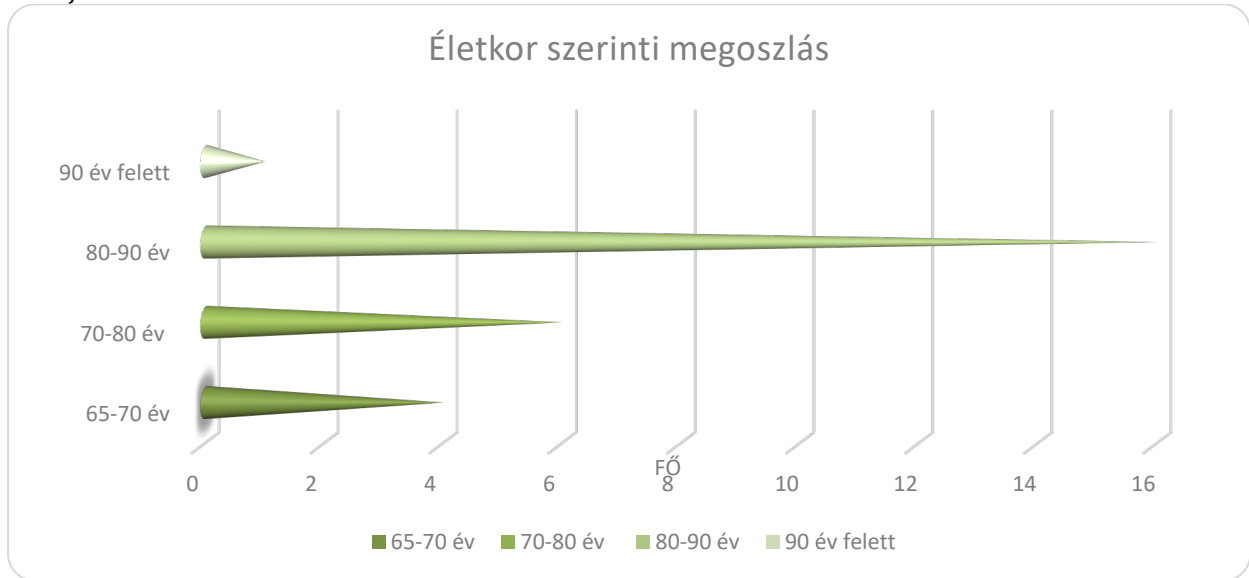
Szentlőrinc területén 2007 márciusától működik a szolgáltatás, 2 fő tiszteletdíjas gondozó biztosítja a szolgálat működésének folytonosságát.

Segítségnyújtás folyamata:

- Az ellátott bármely okból kifolyólag jelzést ad a rögzített fali segélyhívó vagy a hordozható segélyhívó gomb igénybevételével,
- a diszpécserközpont érzékeli a riasztást és azonosítja a segélykérőt /név, cím/,
- a szolgálatban lévő ügyeletes haladéktalanul köteles a segélykérő lakóhelye szerint illetékes gondozó mobiltelefonon történő személyes riasztására / közölnie kell a segélykérő nevét, címét, és riasztás időpontját/,
- a hivatásos vagy tiszteletdíjas gondozó köteles a riasztás helyszínén 30 percen belül megjelenni, és a bekövetkezett krízishelyzetet felmérve annak elhárítását megkezdeni,
- a helyszínre érkezve az elsődleges helyzet felmérése után a fali készülék „nyugtáz” gombjával jelzést küld a diszpécser-központba arról, hogy megjelent a helyszínen, és megkezdte a segítségnyújtást,
- a krízishelyzet elhárítása kétféle módon történhet:
 1. külső segítség igénybevétele nélkül, határozott, megnyugtató fellépés (egészségügyi paraméterek ellenőrzése, kikérdezés, szemrevételezés után)
 2. külső segítség kérése (orvos, mentő, tűzoltóság, rendőrség, szociális szakember.)

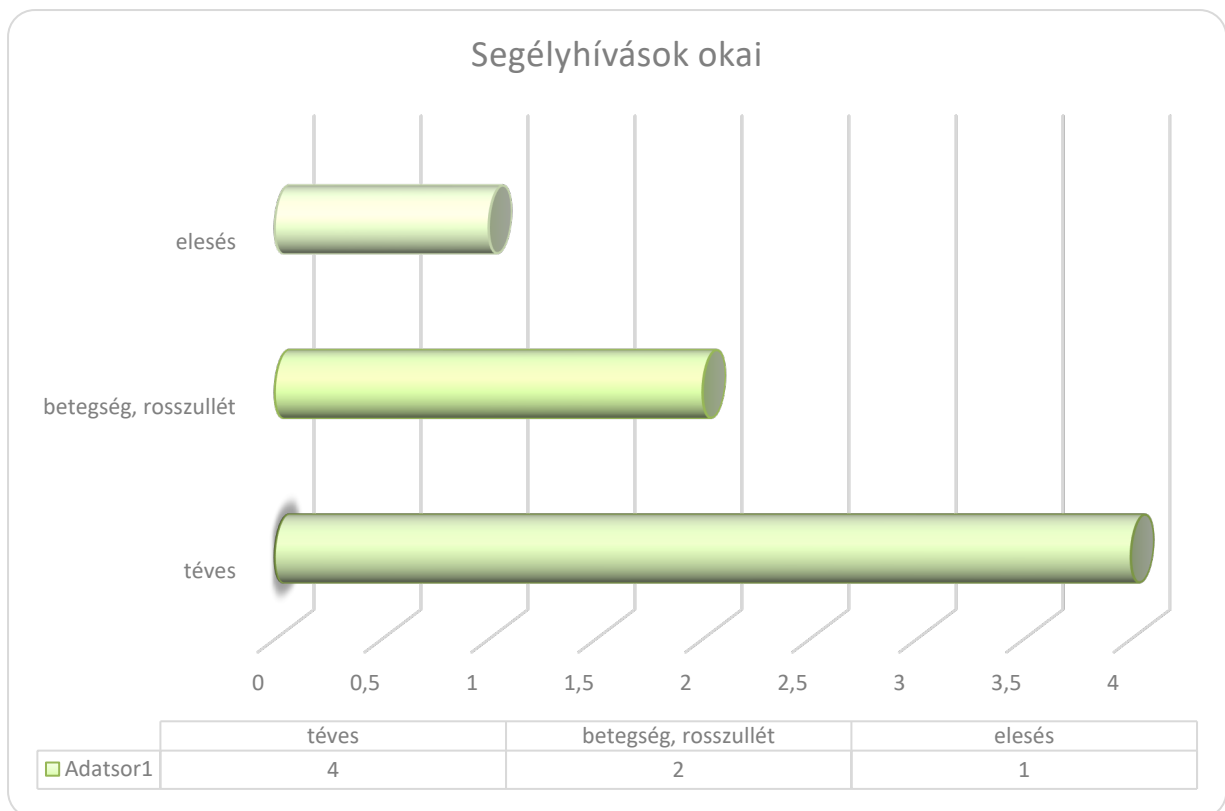
A krízishelyzet elhárítása után elkészíti a riasztás jegyzőkönyvét, melyet eljuttat a vezető házi gondozó részére, aki havi jelenést készít a segélyhívásokról.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők életkor szerinti megoszlását a 6. számú diagram mutatja.

6. számú diagram (Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

A segélyhívás okai az alábbi diagramon láthatók.

(Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

Nappali ellátás

A nappali ellátás célja:

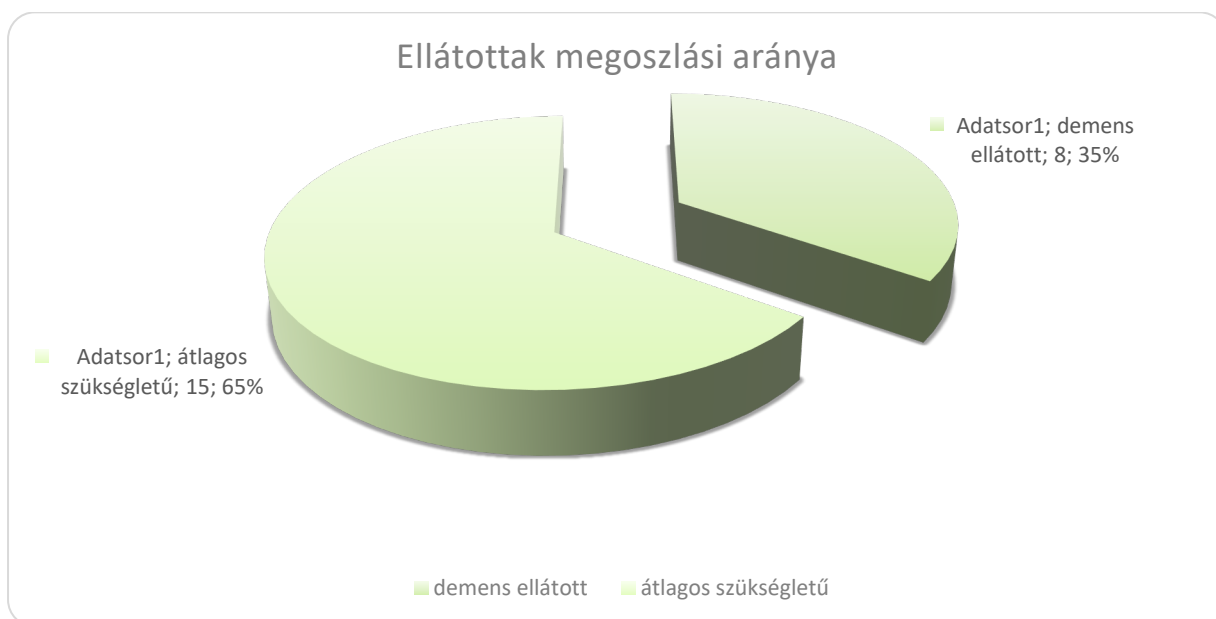
- elsősorban a saját otthonukban élő
- a tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek, napközbeni ellátása.

A nappali ellátás feladata:

- a napközbeni tartózkodás biztosítása,
- a társas kapcsolatok kialakításának és fenntartásának biztosítása,
- az alapvető higiéniai szükségletek kielégítése, (a személyes tisztálkodás biztosítása, illetve a személyes ruházat tisztításának biztosítása)
- szabadidős programok szervezése,
- szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezése, a szakellátáshoz jutás segítése,
- hivatalos ügyek intézésének segítése,
- életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése

A nappali ellátás részletes programja a mentálhigiénés beszámolóban található.

A 2018. évben a nappali ellátásban részesülők száma 22 fő volt (15 fő átlagos szükségletű, 7 fő demens), mely azt mutatja, hogy a szolgáltatás a működési engedélyben foglalt maximális ellátotti létszám mellett működik. Százalékos megoszlást a 8. számú diagram mutatja.

8. számú diagram (Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

Jelentős változás állt be a nappali ellátás igénybevételében azzal a lehetőséggel, melyet a fenntartó biztosít az időseknek. Szentlőrinc Város egy pályázati úton nyert 9 személyes gépkocsit helyezett forgalomba, mely 2015 ősztől a nappali ellátás időseinek közlekedéséről gondoskodik, reggel behozza a nehezen közlekedőket az intézménybe és délután hazaszállítja őket. Köztudott és meg is tapasztaljuk, hogy a nappali ellátásban lévő idős emberek tovább tudnak önálló, minőségi életet élni így, hogy napközben kortársaikkal, aktívan töltik el a szabadidejüket és nem izolálódnak otthonukban.

A nappali ellátásnak helyt adó épület szűkös, nyílászárók öregek, az egész épület felújításra szorul. A fenntartó önkormányzat a 2017-es évben pályázatot nyújtott be (TOP), aminek keretében az

alapellátás korszerűsítésére nyílik lehetőség. A 2017-es évben kaptuk a pozitív elbírálásról szóló kitűnő hírt, ezért örömmel várjuk a hamarosan beinduló felújítást.

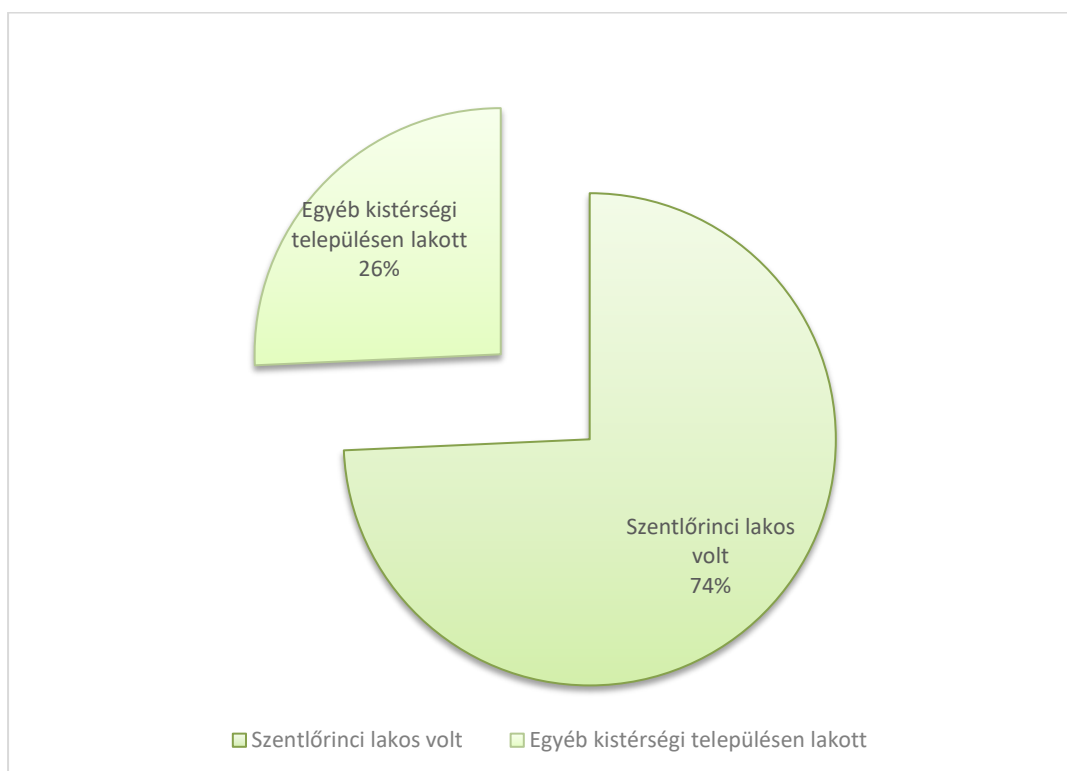
Ápoló-gondozó időotthoni bentlakásos ellátás

A szolgáltatás célja, hogy az intézmény a szociális törvény alapján az Időskorúak Otthona ellátására jogosult személyeknek ellátást biztosítson, az ellátás során tiszteletben tartsa az ellátottak alkotmányos jogait, különösen az élethez, az emberi méltósághoz, a testi épséghez, a testi és lelki egészséghez való jogot.

Az Intézmény az ellátási területén elvégzi

- az 1993. évi III. törvény 68/A. § (3) bekezdésében meghatározott gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy, valamint
- gondozza azokat a 18. életévüket betöltött személyeket, akik betegségük vagy fogyatékosságuk miatt nem tudnak önmagukról gondoskodni, s az 1993. évi III. törvény 68/A. § (3) bekezdése szerinti gondozási szükséglettel rendelkeznek, s ellátása más típusú, ápolást-gondozó nyújtó intézményben nem biztosítható.

Az intézmény működési köre Szentlőrinci Kistérség (20 település) területe. Az 1.sz. ábra az intézmény lakóinak bekerülés előtti lakóhely szerinti megoszlását mutatja.

(Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

Az Idősek Otthonának feladatai:

- a lakhatásról való gondoskodás 24 órás felügyelet mellett,
- ápolási, gondozási feladatok ellátása,
- napi háromszori étkezés biztosítása,
- ruházattal és textíliával való ellátás,
- a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátás biztosítása,

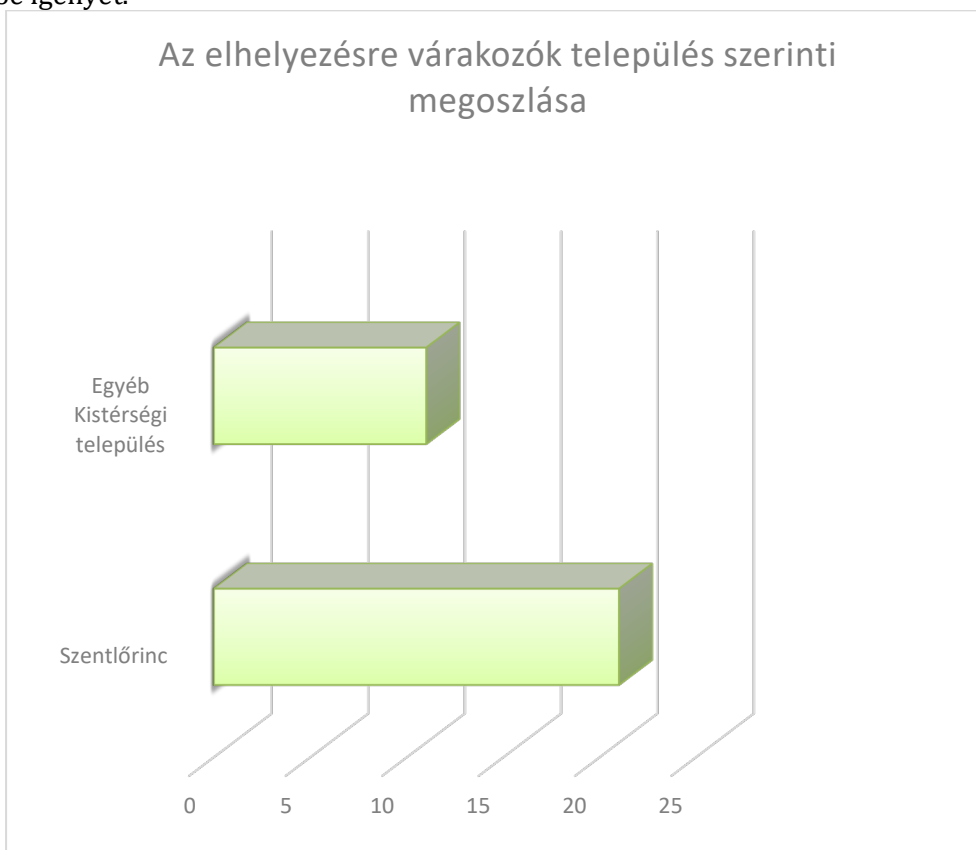
- mentálhigiénés ellátás biztosítása,
- a hivatalos ügyekben való segítségnyújtás,
- a lakók ruházatának, textíliájának mosása, vasalása, javítása.

Az intézmény belső környezete akadálymentes, a lakószobák száma összesen 13, ebből 1db 1 ágyas, 5db. 2 ágyas, 4db. 3 ágyas, 3db. 4 ágyas. 1db 2 ágyas betegszoba és orvosi szoba az előírásoknak megfelelően rendelkezésre áll. Lakószobán belül heverők illetve kórházi típusú emelhető ágyak vannak. Szobák legalább 90 %-ban TV készülék megtalálható, a berendezési tárgyak megfelelnek az ellátottak korának és egészségi állapotának. Az ellátottak részére a kulturált étkezéshez ebédlő áll rendelkezésre. Az intézmény biztosítja a kényelmi berendezéseket, eszközöket (pl. antidecubitor matrac és ülőpárna, szoba WC).

Lakók részére a személyes ruházat tisztítása, vasalása biztosított, egy nagy és egy kisebb teljesítményű mosógép áll rendelkezésre, melyet a gondozónők üzemeltetnek.

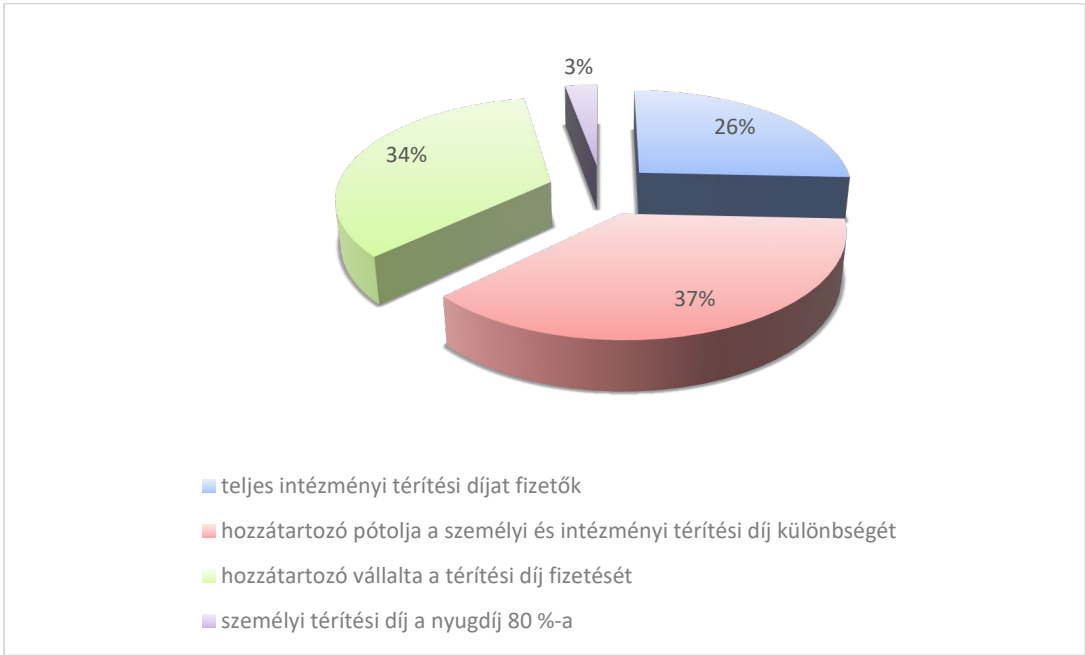
Az intézmény engedélyezett férőhelyeinek száma: 35. Betöltött férőhelyek száma 2018. december 31-én: 35 fő.

2019. évben ellátásból halálozás miatt kikerültek száma: 9 fő, 1 fő kiköltözött és 10 fő nyert intézményi elhelyezést. Felvételre várakozók száma 2019. szeptember 30-án: 27 fő, ebből soron kívüli elhelyezésre 27 fő adta be igényét.

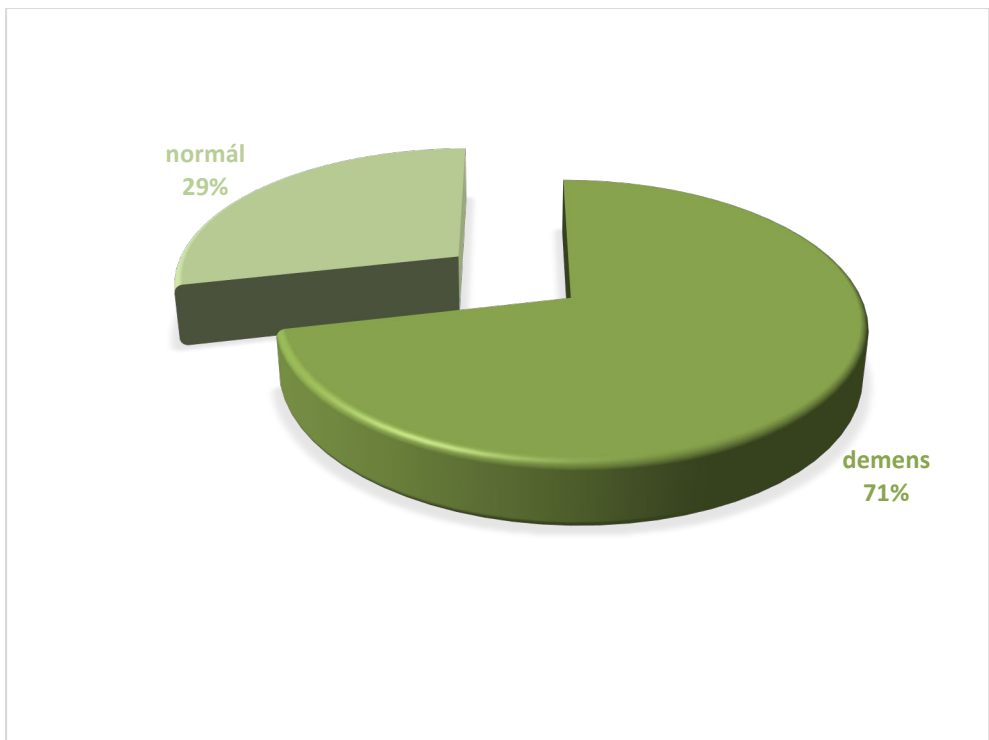
(Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

Az intézményi térítési díj: 86.550 Ft/hó. Térítési díjat minden ellátott fizet, intézményi térítési díjjal megegyező személyi térítési díjat 9 fő tudja megfizetni. 13 főnél a személyi térítési díj és az intézményi térítési díj közötti különbséget az ellátásra kötelezhető hozzátartozók pótolják, 1 fő a jövedelme 80%-át téríti, 12 főnél hozzátartozó vállalta az intézményi térítési díj megfizetését.

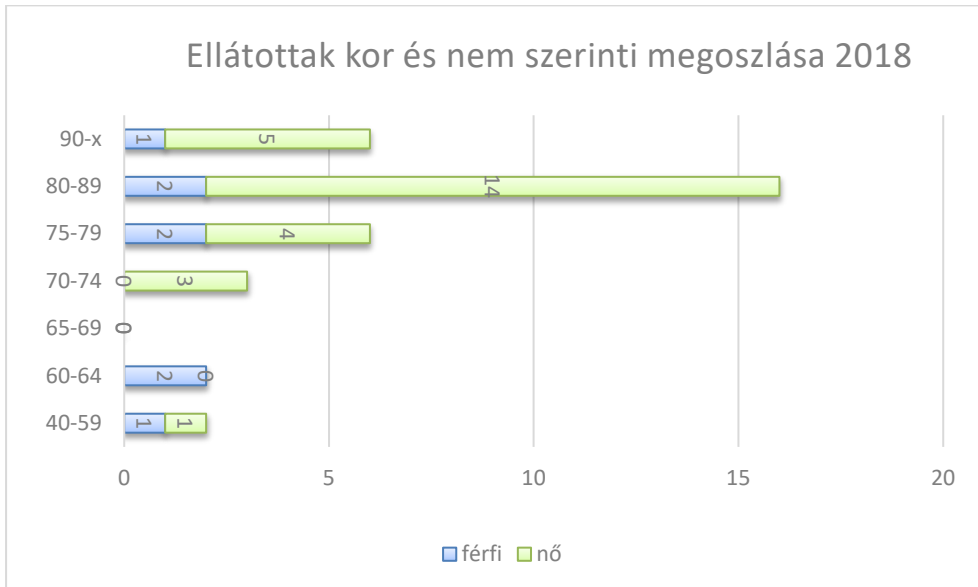
(Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

A Demencia Centrum szakorvosának szakvéleménye alapján súlyos demenciában szenvedők száma (2019.09.30.) 25 fő, ez a szám megegyezik az előző évi számmal.

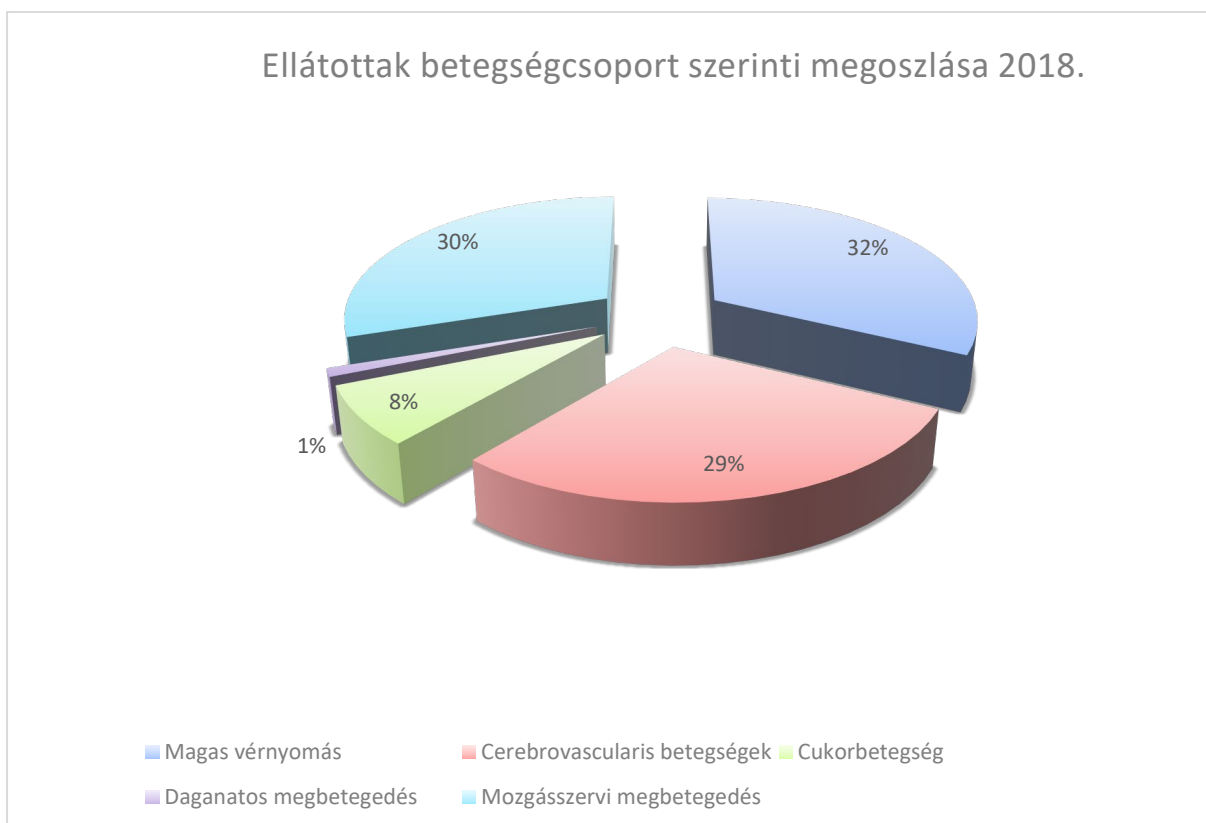
(Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

Az ellátottak kor és nem szerinti elosztását az 5. számú diagram ábrázolja.

(Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

A gyakoribb krónikus betegségek előfordulását mutatja a diagram.

(Forrás: Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc)

A magas vérnyomás a leggyakoribb betegség, de megnőtt a cerebrovasculáris és a mozgásszervi megbetegedésben szenvedők száma is.

Személyes gondozást végzők összlétszáma: 10 fő, ebből 1 fő vezető ápoló, 8 fő ápoló-gondozó, 1 fő terápiás munkatárs. Ápolók/gondozók szakképzettségi aránya 100 %.

4. Mentálhigiénés ellátás

Az idős embert a bentlakásos ellátás igénybevétele állítja leginkább kihívások elé, fokozott toleranciát, alkalmazkodó képességet kíván tőle, és mindenekelőtt azt, hogy feladja korábbi életvitelét, megszokott napi rutinját. Az igénybevétel szükségességét az önellátási kapacitások csökkenése, az egészségi állapot romlása, fizikális és mentális képességek hanyatlása teszi indokolttá, amely tény már önmagában is nehezen feldolgozható helyzetet jelent az idősek számára. Mindezt tetézi saját otthonának elhagyása, a megszokott környezetből az addig ismeretlen körülmények közé kerül, ahol számára addig ismeretlen szabályokkal, társakkal és dolgozókkal találkozik.

A bentlakásos intézményben élő idősek egészségi állapota változó, így az otthon falait nagyon ritkán hagyják el. Az idei évben is arra törekedtünk, hogy a programokat, a vidámságot bevigyük az intézménybe, hogy szebbé, változatosabbá tegyük lakóink mindennapjait.

Az idős emberek figyelme ingadozó és gyorsan kimerülő, ezért változatosságra törekszünk, így motiválva őket.

Intézményünkben nagy számban élnek időskori demenciában szenvedő ellátottak. Demens lakóinknak az állandóságon kívül nagyon fontos az inger gazdag környezet, napjaik tartalmassá tétele. Törekszünk rá, hogy lakóink fizikai és szellemi állapotuknak leginkább megfelelő ellátásban részesüljenek, éppen ezért terápiás munkatársunkat és 4 gondozót az év második felétől demencia gondozói képzésre küldjük.

Az ellátást igénybe vevő korának, egészségi állapotának, képességeinek és egyéni adottságainak figyelembevételével szervezzük programjainkat.

A intézményi programjai:

Rendszeres /illetve napi programok /, melyek heti terv formájában kerülnek meghirdetésre:

- o minden pénteken katolikus hitgyakorlásra van lehetőség intézményünkben,
- o hetente 2-szer nagycsoportos, zenés reggeli tornát tartunk a társalgóban, melyen általában 17-25 ellátottunk vesz részt rendszeresen.
- o hetente egy délelőtti csoportos, a délutánokat pedig egyéni fejlesztésre fordítjuk, hogy a meglévő képességeket megőrizzük, ha lehetséges megfelelő szintre hozzuk ellátottjainknál/ súlyos demens ellátottjainknál. (A délutáni foglalkozásokon képességfejlesztő- játékokat is használunk: dominó, számok és betűk, foglalkozások, évszakok, színek és formák, mesekönyvek, memória játékok, stb.)
- o naponta felolvassuk és megvitatjuk délelőtti foglalkozás keretében az aktuális híreket, érdekességeket, mindig nagy hangsúlyt fektetve az idősekkel kapcsolatos információkra.
- o minden szerdán a „bingó”-é a főszerep (írás-készség, numerikus ismereteik szinten tartása, kognitív funkcióromlás lassítása)
- o a csütörtök délelőtti fő programja a „mozi délelőtti” (rég és új filmeket vetítettünk, mindig lakóink igényeit figyelembe véve.)
- o a pénteki katolikus hitgyakorlat után szívesen nótáznak ellátottjaink, ilyenkor elfeledettnek hitt emlékek is előjönnek, melyekről szívesen beszélnek egymás előtt
- o játékos foglalkozások keretében ismerik meg lakóink egymás véleményét a világról, irodalmi művekről, zenei alkotásokról, régmúlt eseményeiről
- o kreatív foglalkozások keretében készítjük az intézmény díszítésére szánt dekorációt (farsang, márc.15, húsvét, karácsony, stb.)

A foglalkozások fontossága a kognitív funkcióromlás lassításában mutatkozik meg leginkább. Nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni képességek szinten tartására, a kialakult, megszokott napi elfoglaltságok folytonosságára.

5. Család és gyermekjóléti szolgáltatás

A **szolgáltatás** magába foglalja a **Család és Gyermekjóléti Szolgálat** és a **Család és Gyermekjóléti Központ** intézményegységeinek feladatait.

Általános információk

Az Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc a Család és Gyermekjóléti szolgáltatás feladatait tájékoztatás nyújtásával, szociális segítőmunkával, valamint más személy, illetve szervezet által nyújtott szolgáltatások, ellátások közvetítésével látja el. A család és gyermekjóléti szolgáltatás igénybevétele térítésmentes, s minden Szentlőrinci bejelentett lakóhellyel rendelkező polgár, illetve életvitelszerűen itt tartózkodó lakos számára hozzáférhető. A családok segítése érdekében az Intézmény veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet. Az Szociális Szolgáltató Központ Szentlőrinc Család- és Gyermekjóléti Szolgálata és a Család és Gyermekjóléti Központja ellátja az Szt. 64.§-ában meghatározott családsegítést és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 39.§-ában leírt gyermekjóléti szolgáltatást valamint a 40.§-ában szabályozott család-és gyermekjóléti szolgálat feladatait.

Kötelezően ellátandó gyermekvédelmi feladatok tízezer fő lakosságszám felett
(Gyvt. 94. § (3a))

Lakosságszám	Gyvt.
0-	gyermekjóléti szolgáltatás
10.000 főt meghaladó* ¹	bölcsőde

A **családsegítés** a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára – az okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából – nyújtott szolgáltatás.

Feladatai:

- Szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást nyújt;
- Segítséget nyújt az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzbeli, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális, gyermekvédelmi, foglalkoztatási szolgáltatásokhoz való hozzájutásban;
- Meghallgatja az egyén, a család panaszát és lehetőség szerint intézkedik annak orvoslása érdekében;
- Szociális segítőmunkával elősegíti a családban jelentkező krízis, működési zavarok, illetve konfliktusok megoldását;
- Tanácsadást nyújt a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére;
- Elősegíti és ösztönzi a humán jellegű civil kezdeményezéseket;
- Együttműködik a veszélyeztetettség és krízishelyzet megelőzése érdekében az egészségügyi szolgáltatókkal, intézményekkel, valamint a társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, magánszemélyekkel,
- Felhívja a települési önkormányzat figyelmét egyes szociálisan rászorult csoportok,

¹ 2017 januárjától minden olyan települési önkormányzatnak biztosítania kell a bölcsődei ellátás valamilyen formáját (bölcsődét, minibölcsődét vagy családi bölcsődét), ahol legalább negyven, három év alatti gyermek él, vagy ahol legalább öt gyermek szülei igényt tartanak arra. Gyvt. 94. § (3a)

személyek speciális szükségleteire, a kirekesztődés veszélyeire, az ellátórendszer esetleges hiányosságaira.

A **gyermekjóléti szolgáltatás** olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése, a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
- a szabadidős programok szervezése,
- a hivatalos ügyek intézésének segítése.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- a Gyvt. 39.§ (3) bekezdés a) pontjában, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
- tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokról, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

- a gyermekkel és családjával végzett szociális segítőmunkával elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- kezdeményezni egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni, pl:
- szociális alapszolgáltatások igénybevételét,
- egészségügyi ellátások igénybevételét,
- pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.

A gyermekjóléti szolgálat - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési- oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a Gyvt. 39. §-ban és az Szt. 64. § (4) bekezdésében foglaltakon túl

- folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,
- szervezi a - legalább három helyettes szülőt foglalkoztató - helyettes szülői hálózatot, illetve

- működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,
- segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- felkérésre környezettanulmányt készít,
- kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

A gyermekjóléti alapellátás

A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat a gyermekek védelmének rendszeréhez kapcsolódóan alapellátás keretén belül a gyermekjóléti szolgáltatás nyújtásával járul hozzá a gyermeki jogok védelméhez, a gyermekek harmonikus testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez, családban történő nevelkedéséhez, a gyermek veszélyeztettségének megelőzéséhez, illetve megszüntetéséhez, az átmenetileg krízishelyzetben lévő családok gyermekének helyettesítő védelmének biztosításához, a családjából kiemelt gyermek re-szocializációjához, re- integrációjához.

A szolgáltatás kerete

Tájékoztatás: a gyermeki jogokról, valamint a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról.
Tanácsadás: családtervezési, pszichológiai, jogi, mentális, gyógypedagógiai és nevelési tanácsadáshoz való hozzájárulás megszervezése.

Krízis: válsághelyzetben lévő várandós anya, család támogatása, segítése. Prevenációs tevékenység: szabadidős programok szervezése.

Ügyintézés: hivatalos ügyek intézésének segítése.

Konfliktuskezelés: családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen válás, gyermekelhelyezés és kapcsolattartási ügyekben,

Partnerség: együttműködés társintézményekkel, hatóságokkal,

Hatósági intézkedés kezdeményezése: kezdeményezzük a gyermek védelembevételét, valamint szükség esetén a gyermekvédelmi gondoskodás egyéb formáját.

A gyermekjóléti szolgáltatással kapcsolatos általános feladatok

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése érdekében feladatok:

A szülő, a válsághelyzetben lévő várandós anya, illetve a gyermek teljes körű tájékoztatása a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról, a támogatásokhoz való hozzájárulásról.

Ez a feladat magába foglalja az irányadó és hatályos jogszabályok ismeretét, formanyomtatványok beszerzését, a kitöltésben, az ügy intézésében való segítség nyújtását. Tartalmazza továbbá a támogatások igénybevételének kezdeményezését, támogató javaslatok, vélemények készítését. A gyermeki jogok érvényesülése tekintetében fontos a kapcsolattartás a gyermekjogi képviselővel. Az intézményben biztosítják számára iratbetekintést és fogadó helyiséget, valamint elérhetőségét és nevét jól látható helyen kifüggesztik. A gyermeki jogok érvényesülése tekintetében olyan légkört kell teremteni, ahol a tájékoztatást a gyermek önállóan is meg tudja hallgatni.

Családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés és káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadáshoz való hozzájárulás megszervezése. Ennek érdekében felhívják a gyermek, illetve a szülő figyelmét az igénybevétel lehetőségére és a szolgáltatást nyújtó intézménnyel történő kapcsolatfelvétel útján segítik a részvétel lehetőségét.

A válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, szükség esetén biztonságos elhelyezésének, lakhatási körülményeinek elősegítése érdekében a családsegítő: felhívja az anya figyelmét és tájékoztatja a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés tanácsadás igénybevételének lehetőségére. A születendő gyermeke felnevelését nem vállaló várandós anyát tájékoztatják a nyílt és a titkos örökbefogadás lehetőségéről, valamint joghatásairól, a nyílt örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezetek, valamint a nyílt örökbefogadást elősegítő és a titkos örökbefogadást előkészítő területi gyermekvédelmi szakszolgálatok

tevékenységéről és elérhetőségéről. A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa és az illetékes védőnő haladéktalanul tájékoztatják egymást, ha a várandós anya válsághelyzetben van.

Az átmenetileg lakhatási és családi problémával küzdő gyermekes családok hozzásegítése az átmeneti gondozást, egyéb elhelyezést biztosító ellátásokhoz, együttműködve az elhelyezést nyújtó intézmények családsegítőivel az elhelyezést kiváltó okok megszüntetésében. Az együttműködés magába foglalja a közös családlátogatásokat, esetkonferenciák és esetmegbeszélések tartását, egyéni gondozási-nevelési terv készítését, valamint a szükséges gyermekvédelmi adatlapok kitöltését, továbbítását.

A családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítésére, a rossz szociális helyzetben lévő szülők gyermekeinek hátrányos helyzetének kompenzálására az intézményen belül, illetve időszakos szabadidős programok szervezésében vesznek részt. Amennyiben olyan nevelési probléma van a családon belül, mely a gyermek iskolai életbe való integrációját nehezíti, szociális segítő munkára kerül sor, vagy ha súlyos veszélyeztetés áll fenn, akkor hatósági intézkedést kezdeményeznek a szolgáltatások családsegítő munkatársai, esetmenedzserei.

Hivatalos ügyek intézése történhet megkeresést/felkérést követően. Környezettanulmányt készítünk, az intézményt felkereső, igénybe vevőket segítjük hivatalos ügyeik intézése során, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében végzett feladatuk a családsegítők feladata a veszélyeztetettség megszüntetésére irányulóan:

Szociális segítőmunka a családban jelentkező diszharmóniák, zavarok ellensúlyozására. Ebben az esetben a családgondozás egy cselekvési terv alapján zajlik, melynek középpontjában a család és közvetlen környezete, valamint az őket körülvevő egyéb erőforrások állnak.

Családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen válás, gyermekelhelyezés és kapcsolattartás esetében.

Ennek munkaformái: mediáció, konfliktuskezelés, család- és/vagy párterápia, vagy ilyen jellegű szolgáltatás közvetítése. Amennyiben a kialakult veszélyeztetettség az önkéntesen igénybe vehető gyermekjóléti alapellátások útján nem szüntethető meg, a családsegítő kezdeményezi a gyermek védelembe vételét.

A szolgáltatás kiegészítéseként a fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok számára, fogyatékos felnőttek számára, idős egyedül élő lakosok számára támogató szolgáltatás bevezetése nyújthat segítséget, orvosi vizsgálatra szállításban, speciális iskolába szállításban.

Adomány osztás, közvetítés:

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal kötött együttműködés alapján (2023. december 31-ig) havi rendszerességgel, az általuk összeállított névsorban szereplő **élelmiszer csomagra** jogosultaknak, az osztás időpontjáról szóló értesítő levelek kihordásában közreműködünk.

Havi rendszerességgel kapnak élelmiszer-csomagot azok a családok, akik 0-3 éves korú gyermeket nevelnek és gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, illetve azok a várandós anyák, akik a 90 napos terhességet betöltötték és a családjukban van olyan személy, aki aktív korú ellátásra jogosult. A fent leírt kettő jogosultsággal rendelkezők évente egy alkalommal tartós fogyasztási cikket is kapnak a havi rendszeres élelmiszer csomag mellé. Havonta kiosztásra kerülő levelek Szentlőrinc vonatkozásában **16 db értesítő levél** – ami folyamatosan változik a gyermekek életkora, illetve a család anyagi helyzete miatt.

A 7-14 éves korosztály a nyári szünet ideje alatt jogosult a csomagra, ők július hónapban kapták meg a július-augusztusra járó élelmiszer csomagot. Erre **97 család** volt jogosult.

Az **idős korosztály**, akik alacsony jövedelemmel rendelkeznek ők **három havonta** részesülnek a csomagra. Az értesítő levelek száma **megközelíti a 100 db**-ot.

Magánszemélyek és Civil szervezetek, (Máltai Szeretet Szolgálat,) által felajánlott **adományok**, hátrányos helyzetű családokhoz való **eljuttatásában is segítkeznek.**

A **bölcsődei ellátást** a Gyvt. 94.§ (3) bekezdésének a) pontja alapján köteles az önkormányzat biztosítani, melyet a Szentlőrinci Kistérségi Többcélú Önkormányzati Társulás által fenntartott Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde lát el. A Szentlőrinci Kistérségi Többcélú Önkormányzati Társulás által fenntartott Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde szentlőrinci intézményében megteremtendő gyermekjóléti alapellátáshoz (bölcsőde), valamint az óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítását és a szolgáltatás színvonalának emelését. Ezzel segítve a kisgyermekes szülők munkaerőpiacra történő visszatérését; ezáltal a foglalkoztatás és a családok életminőségének javítását; növelve a 25-40 éves női népességen belül a foglalkoztatásban lévő nők arányát. A fejlesztés során az épület bővítésére, átalakítására és felújítására, valamint az udvar, játszó udvar felújítására kerül sor. Az épületben kialakításra kerülnek szocializációt, mozgásfejlesztést, fejlesztést segítő helyiségek, szabadidős programoknak lehetőséget biztosító terek, valamint orvosi szoba is. Eszközbeszerzés révén bútorok és egyéb berendezési tárgyak, eszközök kerülnek beszerzésre.

A fejlesztéssel a jelenlegi 10 db bölcsődei férőhely 28 db férőhelyre bővül.

IV. A szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatai

A szociális támogatási rendszer működésének célja, hogy a rászorulóknak megfelelő védelmet kapjanak a társadalmi kirekesztődés ellen.

Ennek alapján az ellátórendszer szabályozására és irányítására az alábbi célkitűzésekkel kerül sor:

- a segélyezési rendszer fenntartása, a pénzügyi és természetbeni támogatási formák segítségével a rászorulóknak megélhetésének, jólétének elősegítése;
- alapszükségletnek tekintjük a lakhatás és az egészség megőrzését, ezért rászorultság esetén a lakásfenntartási költségekhez és a gyógyszerköltségekhez nyújt az Önkormányzat támogatást.

Az Önkormányzat gondoskodik a szociális alapellátások biztosításáról, a szociális intézményének megfelelő működéséről, biztosítja az ehhez szükséges feltételeket és a szakmai, pénzügyi felügyeletet. Az Önkormányzat eleget tesz a jogszabályban foglalt fenntartói kötelezettségének. A szociális terület jövőjét a település szociális jellemzői, szükségletei alapján kell meghatározni. A főcél a lakosság jólétének elősegítése annak érdekében, hogy a rászorulóknak megfelelő védelmet kapjanak a társadalmi kirekesztődés ellen.

V. SWOT analízis a szociális ellátások fejlesztéséhez

Erősségek (belső pozitív tényezők)	Gyengeségek (belső negatív tényezők)
<p>Az önkormányzat által fenntartott gyermekjóléti és szociális intézmény gazdálkodása kiszámítható.</p> <p>Szakképzett és hivatástudattal rendelkező munkatársak jelenléte a gyermekjóléti szociális intézményben.</p> <p>A munkatársakat a kölcsönös elfogadás,</p>	<p>A munkatársak aktivitása gyengülhet.</p> <p>Alacsony bérek, alacsony presztízs és megbecsülés jut a szociális szakembereknek.</p> <p>Településszerkezetből adódó hátrányok.</p> <p>Hiányzó átmeneti elhelyezést biztosító intézmények.</p> <p>Szociális bérlakások hiánya.</p>

empátia jellemzi.	
Lehetőségek (külső pozitív tényezők)	Veszélyek (külső negatív tényezők)
A feladatok megvalósításában közreműködők elkötelezettsége.	Lakossági ellenállás az ellátási formák iránt (pl. hajléktalan ellátás).
Pályázati lehetőségek maximális kihasználása.	A romák alacsony képzettségi szintje.
Javuló szociális szabályozás.	A roma lakosság rossz életkörülményei és egészségi állapota, nagyarányú munkanélkülisége.
Széles körű szociális védőháló.	Központi költségvetési támogatások szűkülése.
A jogszabályi háttér kialakult (törvényi, rendeleti, helyi rendeleti).	Saját források behatároltsága.
	Szociális szakemberek országos/és helyi hiánya

A fenti SWOT táblában feltüntetett erős és gyenge oldalak, a megfogalmazott kitörései pontok és az elkerülendő veszélyek csak kiragadott, de a legfontosabbnak vélt jellemzői a város ellátórendszerének. Megállapítható, hogy olyan ellátórendszerre van szükség, amely az önkormányzat számára gazdaságosan üzemeltethető, mégis a legnagyobb hatékonysággal bír. Hatékonyan működő szervezet az, amely a rendelkezésére álló erőforrásokból a lehető legjobb szolgáltatást nyújtja. Ehhez megvannak az erősségek, a lehetőségeket pedig meg kell ragadni.

VI. Fenntartói elképzelések

Az ellátási kötelezettség teljesítése alapvetően az Szt. alapján kötelező jelleggel megszervezendő ellátások biztosítását jelenti, azonban ki kell terjeszteni a figyelmet a megoldatlan problémákra.

A feltárt helyzetkép és annak elemzése alapján az elkövetkező időszakban az alábbi feladatokra kell hangsúlyt fektetni:

- A már meglévő szociális szolgáltatások megőrzése.
- A szociális szolgáltatások lehetőség szerinti fejlesztése elsősorban pályázati forrásból.
- A szociális alapellátások iránti igények maradéktalan kielégítése, színvonaluk és körülményeik szinten tartása.
- A gyermeküket egyedül nevelők, nagycsaládosok, egyedülálló idősök, aktív korú tartós munkanélküliek, deviáns viselkedésformát mutatók, adósságot felhalmozók, fogyatékkal élők, tartós betegségben szenvedők, hajléktalanok helyzetének figyelemmel kísérése, szociális biztonságuk elősegítése.
- Biztosítani kell valamennyi rászoruló részére a szociális ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz egyenlő eséllyel történő hozzájutást.
- A szociális ellátások, szolgáltatások során arra kell törekedni, hogy az igénylők életkörülménye, életminősége javuljon.
- Elő kell segíteni a kliensek könnyebb tájékozódását a szociális ellátások, szolgáltatások rendszerében.

Szentlőrinc Város Önkormányzata a negatív folyamatok ellensúlyozására az EFOP-1.2.11-16-2017-00010 Hazavárunk – Esély Otthon fiatalok számára Szentlőrincen projektben a fiatalok számára a lehetőséget próbál nyújtani, a helyben maradásra, letelepedésre és egzisztenciájuk kialakítására ezzel gátolva az elvándorlásukat városunkból. Ennek érdekében a pályázat keretében feltérképeztük és bemutattuk a 18-35 év közötti fiataloknak a helyi munka-, illetve vállalkozási lehetőségeket ezzel elősegítve életpálya-terveik szélesítését. Ezen kívül életpálya-tervezést segítő személyes tanácsadások, konzultációk, tréningek valósultak, valósulnak meg a célcsoport számára (pl.: pályaaorientációs tanácsadás, személyes interjúra való felkészítés, karrierépítési tréning, önéletrajzírás konzultáció, PREZI alapfokú képzés stb.) A helyben működő vagy letelepedni akaró vállalkozások segítése érdekében feltérképezzük és koordináljuk a helyi munkaerő-piaci igényeket.

A projekt keretei között a településünkön élő, továbbá az ide települni szándékozó fiatalok kedvezményes lakhatásának támogatásához 12 db önkormányzati lakás teljes körű felújítását és bebútorozását végeztük el, amely pályázati úton ingyenesen került használatba adásra 2 évre a fiatalok, fiatal családok számára, ezzel is hozzájárulva a 18-35 év közötti korosztály kedvezményes és önálló lakhatási lehetőségének megteremtését. A településen élő fiatalok helyben maradásához.

A pályázat keretein belül ifjúsági közösségi műhelyt hoztunk létre (SZIM), mely a helyi célcsoport önszerveződésén alapul szakértői segítséggel támogatva és a projektben tervezett számos tevékenység bázisa. A program lehetővé tette több ösztöndíj-program, beindítását a fiatalok támogatására, amely során a fiatal pályázók 30-50.000 Ft támogatást kapnak az önkormányzattól. A támogatás minden esetben nyilvános pályázati úton került megállapításra. Az ösztöndíjak folyósításával az önkormányzat két részfelt kívánt elérni:

- egyrészt a városban feltárt humán erőforrás-hiány csökkentését, a hiányszakmák betöltését (pl. gyermekorvos, művelődés szervező, gyógytornász, óvónő, szociális munkás stb.),
- másrészt helyi közösségi munkát végző fiatalok anyagi támogatása, amely ösztönzőleg hat egy a közösségért tenni akaró és helyben a közcél érdekében tevékenykedő közösség beindítása.

A helyi önkormányzat elsődleges feladata olyan élettér kialakítása, amely a lakosság alapvető igényeit helyben elégíti ki. Ebben kiemelkedő szerep hárul a szociális alapszolgáltatások komplex fejlesztésére. A TOP-4.2.1-16-BA1-2017-00004 Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ alapszolgáltatásainak fejlesztése projekt a Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ korszerűsítésére irányul. A fejlesztés során az intézmény épülete teljes körű átalakításon esik át. A fejlesztéssel érintett épületben az alábbi alapszolgáltatások találhatóak:

- nappali ellátás
- étkeztetés
- házi segítségnyújtás.

A beruházás célja az intézmény működési területén élő, szociális helyzetük, egészségügyi, mentálhigiénés állapotuk miatt rászorult emberek megfelelő színvonalú ellátása, a családok kiegyensúlyozottabb életvitele, a konfliktusos élethelyzetek feloldása, a hátrányok mérséklése, a gyermek testi, lelki egészségének családban történő nevelésének elősegítése érdekében.

A konkrét cél az épület átalakításával olyan infrastruktúrát kialakítani, mely az idősek nappali ellátása szolgáltatás üzemeltetésére minden szempontból alkalmas és egyúttal ésszerűen és optimalizáltan működtethető: az épület funkcionális kialakításának ésszerűsítése, racionális térkihasználás (pl. étkező az épület legsötétebb helyiségében van); a célcsoport igényeinek megfelelő akadálymentesítés (pl. közlekedés, stb.); az üzemeltetési szempontú korszerűsítés (elektromos és gépészeti rendszerek, hőszigetelések, nedvesség elleni szigetelések).

Célunk hozzájárulni a hazai köznevelés eredményességének, hatékonyságának és hátránykompenzáló szerepének javításához, annak érdekében, hogy a köznevelésből sikeresen kikerülő gyermekeink olyan képességekkel rendelkezzenek, melyek a boldogulásukhoz szükséges. Célunk továbbá a projektben megvalósuló elsődleges preventív tevékenységgel óvodás és iskoláskorú fiatalok egészségfejlesztése, sikeres iskolai előmenetelük támogatása, illetve veszélyeztetettségük megelőzése. Tevékenységünk során kiemelten kezeljük a szociálisan hátrányos helyzetűek szociális jólétének, életminőségének

javítását. Az EFOP-3.2.9-2016-00072 Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése a Szentlőrinci járás 3 településén projekt során a szentlőrinci járás 3 településén működő köznevelési intézményeket, óvodákat, általános iskolákat és középiskolát vonunk be, szakmai együttműködési rendszert alakítunk ki a járási család- és gyermekjóléti központ és 9 db köznevelési intézmény között. Projekt keretében a Család és Gyermekjóléti Központ irodáiba kicseréltük nyílászárókat, új irodai kellékeket, bútorokat informatikai eszközöket szereztünk be a hatékony és gyors munkához. A 2018. évi gyermeknap, a szabadidős programok (kirándulások, élményparkok, állatkert) valamint, a fejlesztő játékok és a játékos csoportfoglalkozások a gyermekeink örömeire szolgáltak. A pilot program keretében bevezetett szolgáltatás kiváló terepet adott a mára kötelező feladatként működő szolgáltatás hiányosságainak kiszűrésére, valamint a szakemberek ráhangolódására az új feladatban.

Pályázati lehetőség függvényében az alábbi szolgáltatások bevezetése javasolt:

- **Támogató szolgáltatás:** a fogyatékos, idős, egyedül élő személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belül speciális segítségnyújtás biztosítása.
- **Tanoda program:** azoknak a tanulóknak a segítése, akik számára önmagában sem a család, sem az iskola nem tud megfelelő feltételeket biztosítani a sikeres iskolai előrehaladáshoz, a továbbtanuláshoz. A tanoda célja olyan tevékenységrendszer megalkotása és alkalmazása, amely hozzájárul ahhoz, hogy a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók az alap-, illetve középfokú intézményekben sikereket érjenek el. Az általános iskolába járó tanulók esetében az alapvető cél az, hogy a tanoda segítse képességeik kibontakoztatásán keresztül iskolai előrehaladásukat annak érdekében, hogy érettségit nyújtó középiskolában, vagy perspektivikus elhelyezkedési lehetőséget nyújtó szakiskolában folytathassák tanulmányaikat. A középfokú oktatási intézmény tanulói esetében szintén az iskolai előrehaladás segítése és a lemorzsolódás megakadályozása az elsődleges cél, továbbá a sikeres érettségi vizsga, a piacképes szakmai végzettség megszerzése, a felsőoktatási intézményben történő továbbtanulás elősegítése. A tanoda kiemelt célja, hogy pedagógiai eszközrendszerével hozzájáruljon a társadalmi leszakadás megakadályozásához és a társadalmi integrációhoz. A tanoda feltételrendszerével olyan helyzetet teremt, mely érvényesíti az igazságosság és szolidaritás értékeit, valamint fókuszba helyezi az egyenlő bánásmód és méltányosság alapelveit.
- **Szociális mosoda-varroda:** a szociális célú szolgáltatás célja az, hogy a városban élő, hátrányos helyzetű lakosság életminősége javuljon, számukra mosási-szárítási, ruhajavítási lehetőséget biztosítsunk, kiegészítve egy olyan közösségi hellyel, ahol pl. olvasni is lehet, cserekönyvtár létrehozásával. A szolgáltatásokhoz kedvezményes áron juthatnak a város lakói. A varrodában kisebb javításokat, átalakításokat, foltozást, cipzárcserét végeznének. Igény esetén az érdeklődőknek varróklubot is lehetne működtetni, ahol a tagok egymástól tanulhatnak. Aki elég ügyes, csekély összeg ellenében akár maga is megjavíthatja kedvenc ruhadarabjait, megvalósíthatja egyedi ötleteit.
- **Charity bolt:** az adománybolt központi gondolata és célja a segítség. A rendszer és a boltálózat működésének lényege egyszerű: az adományozni vágyók behozzák és eladásra kínálják fel a megunt, már nem használt, de mások számára még értéket képviselő személyes használati tárgyait, amit az üzlet vevőköre kedvező áron, valós érték alatt vásárolhat meg. Az adománybolt egy olyan közösségi tér, ahol a bejövő és kimenő áruk logisztikája történik: az adományokat fogadják, raktározzák, tisztítják, kisebb javításokat végeznek rajta, majd a boltban értékesítik. A bevételből tartják fenn a működést, biztosítják az olcsó vásárlási lehetőséget az arra rászorulóknak, miközben a munkaerőpiacról kiszorult embereket foglalkoztatják, és a funkcionális újrahasznosítás eszközével óvják környezetüket a felhalmozódó hulladéktól.

VII. Ütemterv a szolgáltatások biztosításáról

Feladat	Határidő
Kötelező szociális alapszolgáltatások biztosítása	folyamatos
Nem kötelezően biztosított jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása	folyamatos
A szociális ellátások helyi szabályairól szóló önkormányzati rendelet felülvizsgálata	évente: március 31-ig
Bölcsőde bővítése	2020. szeptember 1.
Támogató Szolgálat	pályázat függvényében
Tanoda Program létrehozása	pályázat függvényében
Szociális Mosoda, Varroda létrehozása	pályázat függvényében
Charity bolt létrehozása	pályázat függvényében
Programlehetőségek idősek számára	folyamatos
Programlehetőségek fogyatékkal élő gyermeket, felnőttet ellátó családok számára	folyamatos

VIII. Várt eredmények

- Jogszabályi feltételrendszer teljesítése és fenntartása.
- A szolgáltató rendszer mennyiségi és minőségi fejlesztése.
- A szolgáltatások működőképességének megőrzése.
- A szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése.
- Új szolgáltatások bevezetése, pályázati lehetőségek függvényében.

IX. Összegzés

A szociális szolgáltatótervezési koncepció célja és feladata, hogy hozzájáruljon egy hatékony és hatásos helyi szociális szakpolitika kialakításához, hogy információt nyújtson más fejlesztési koncepciók, tervek kidolgozásához és megvalósításához, a szociális szükségletes igényekhez igazodó hatékony és hatásos kielégítéséhez, egy biztonságos működési háttér kialakításához.

Feladata az is, hogy értékelje a változásokat, a szolgáltatási rendszer és struktúra működését, illetve segítséget nyújtson a változó körülményekhez való alkalmazkodásban.

Bízunk abban, hogy jelen szociális szolgáltatótervezési koncepció képes volt hangsúlyozni folyamatosságát a korábbi hasonló dokumentumra hivatkozva. Alkalmas arra is, hogy hozzáigazítsa a fejlesztési elképzeléseket a tervezés folyamatában a 2006. óta bekövetkezett jelentős gazdasági, társadalmi, jogszabályi, demográfiai változásokhoz.

Megfelelő szemléleti alapozással lehetővé tette az önkormányzat gyermekjóléti és szociális intézményével és szolgáltatásokkal kapcsolatos kötelezettségeinek és fejlesztési elképzeléseinek végiggondolását.

Szentlőrinc 2019. december 19.

Koltai Péter
Polgármester

Dr. Tóth Sándor
Jegyző